

Europos Sajungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas

Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001

„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PAGRINDINIO UGDYMO

MUZIKOS BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJOS

Rekomendacijas rengė: dr. A. Girdzijauskas, Ž. Jankevičienė, J. Turlienė, dr. E. Velička, U. Vaiginis.

Turinys

1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos.....	4
1.1. Metodinių rekomendacijų paskirtis 2021 m. atnaujintų BP turinio kontekste.....	4
1.2. Metodai ir būdai, kaip mokyti naują Muzikos turinį, įtrauktą į atnaujintą BP.....	5
2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.....	17
2.1. Pasiekimų sritys.....	18
2.2. Aukštesnius mokiniai pasiekimus skatinantys būdai.....	19
2.3. Formuojamasis vertinimas ir vertinimo kriterijai.....	19
2.4. Muzikavimo ir kūrybos užduočių atlikimo procesas.....	20
3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.....	21
3.1. Muzikos ir kitų mokomujų dalykų integravimas pagrindiniame ugdyme (5-10 kl)	22
3.2. Ugdymo muzika metodai tarpdalykinėse pamokose.....	22
3.3. Integravoti muzikos ir kt. Dalykų pavyzdžiai.....	22
4. Kalbinių gebėjimų ugdomas per dalyko pamokas.....	23
4.1. Dalykinių sąvokų vartojimas.....	24
4.2. Nuotolinio ugdymo galimybės muzikos pamokoje, ugdomant kalbinius gebėjimus..	25
5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 proc. pamokų.....	25
6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.....	26
6.1. Muzikos ilgalaikis planas 5-6 klasei.....	26
6.2. Muzikos ilgalaikis planas 7-8 klasei.....	31
6.3. Muzikos ilgalaikis planas 9-10 ir I-II gimnazijos klasei.....	36
6.4. Muzikos pamokų ciklų 5-10 klasėms pavyzdžiai.....	41
7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.....	42
5x5 TRADICIJOS.....	42
„Classtime“.....	42
„Wordwall“.....	42

Šv. Kristoforo kamerinio orkestro pamokos.....	43
Dainuok namie.....	43
Lietuvos muzikos informacijos centras.....	43
Pamokos Rokiškio dvare.....	43
Lietuvos muzikinė kultūra: reiškiniai, asmenybės, kūriniai.....	43
Aktyvūs muzikos klausymo metodai.....	44
Autorių teisės mokykloje.....	44
Kino ugdymo bazė.....	44
Saulės muzika.....	44
MuMok.....	44
Lietuvių etninė kultūra. I dalis: Gyvūnijos pasaulis etninėje kultūroje.....	44
Lietuvių etninė kultūra. II dalis: Augalija etninėje kultūroje.....	45
Lietuvių etninė kultūra. III dalis: Namai etninėje kultūroje.....	45
Vedliai.....	45
MUZIEJUS MOKYKLA MOKSLEIVIS.....	45
Meninis ugdymas 9-12 kl.....	46
Jurgitos muzika.....	46
Lietuvos muzikos mokytojų asociacija.....	46
Lietuvos Muzikos informacijos ir leidybos centras.....	47
Lietuvos muzikos atlikėjų informacijos centras.....	47
Lietuvos autorinių teisių gynimo asociacija.....	47
Lietuvos kompozitorių sąjunga.....	47
Lietuvos gretutinių teisių asociacija.....	47
LRT Mediateka.....	47
Lietuvos nacionalinė filharmonija.....	47
Klaipėdos koncertų salė.....	47
Meno avilys.....	48
Mo muziejus.....	48
Projektas - muzika.....	48
Mano nata.....	48
Pakartot.....	48
Music Tech Teacher.....	48
AllMusic.....	48
Classicalmusic.....	48
Back2school.....	48
Liveabout.....	48
Soundtrap.....	48

Audacity.....	49
Spotify.....	49
YouTube.....	49
Muzikutis.....	49
Muzikinio ugdymo studijos "Muzikutis" vokalinio ansamblio pamokos.....	49
Trys avietės.....	49
Traditional Singing Course.....	49
Midnight Music.....	49
Ukulaliens – Ukulele Club.....	49
Ukelelu music.....	49
New new Channel.....	49
Visual Musical Minds.....	50
Profesor Pedro Morales Tuto Flauta.....	50
Active Music.....	50
Muzikinės vaikų mankštос.....	50
8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.....	52
9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.....	53

1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos

1.1. Metodinių rekomendacijų paskirtis 2021 m. atnaujintų BP turinio kontekste.

Muzikos dalyko turinys atnaujintas vadovaujantis Bendrujų programų atnaujinimo gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. V-1317 „Dėl Bendrujų programų atnaujinimo gairių patvirtinimo“, Bendrujų programų atnaujinimo vadovu, Kompetencijų ir vaiko raidos aprašais.

Muzikos dalyko programas metodinių rekomendacijų paskirtis – padėti mokytojams išsisavinti atnaujintą muzikos dalyko programas turinį, teikti praktinių patarimų kaip galima būtų jį išgyvendinti. Programos tekštą sudaro aštuoni skyriai. Pirmajame aprašoma dalyko paskirtis. Nagrinėjamas muzikos fenomenas, jo svarba individui ir bendruomenei, savaiminė ir instrumentinė ugdomoji vertė, muzikos disciplinos paskirtis. Antrajame skyriuje aprašyti muzikos dalyko tikslas ir uždaviniai įvairiose ugdymo pakopose. Trečiasis skyrius aprašo muzikos sąsajas su bendrosiomis kompetencijomis. Ketvirtajame ir penktajame skyriuose aprašomas muzikos pasiekimų sritys: Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A); Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B); Muzikos pažinimas ir vertinimas (C); Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D), bei kiekvieno koncentro mokinių muzikinių pasiekimų raida pagal šias sritis. Šeštajame skyriuje išdėstytais rekomenduojamas mokymosi turinys.

Strateginiai Bendrujų programų gairių uždaviniai – tai iš mokinių kompetencijas orientuotas ugdymas. Išskiriamos šios bendrosios kompetencijos: (1) pažinimo kompetencija; (2) socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija; (3) kūrybinė kompetencija; (4) pilietiškumo kompetencija; (5) kultūrinė kompetencija; (6) komunikavimo kompetencija; (7) skaitmeninė kompetencija. Toliau aprašoma, kaip minėtos kompetencijos susijusius su mokinių muzikiniu ugdymu, ir kaip muzika galėtų prisdėti ugdomant minėtas mokinių kompetencijas.

Pažinimo kompetencija. Per muzikos pamokas mokiniai ugdomi pažinimo kompetenciją išgydami muzikos žinių bei gebėjimų, mokydamiesi kritiškai mąstyti ir spręsdami muzikines kūrybines problemas. Muzikuodami, kurdami muziką ir jos klausydamiesi, mokiniai mokosi įveikti iškyylančius iššūkius, rasti tinkamus sprendimus. Įveikdami muzikavimo sunkumus ir muzikinės kūrybos iššūkius jie mokosi mokytis. Operuodami muzikos kalbos elementais ir struktūromis jie mokosi suvokti muziką kaip prasmingą neverbalinį garsinį tekštą. Muzikos kūriniu suvokimas – savitas mąstymo būdas: tai kognityvinis iššūkis, reikalaujantis pastangų ir skatinantis savižinę ir saviugdą. Nagrinėdami muzikos reiškinį įvairovę mokiniai išgyja muzikinės kultūros pagrindų.

Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija. Drauge muzikuodami, diskutuodami, spręsdami kūrybines problemas, mokiniai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Euritmiškai judėdami pagal muziką (t. y. judesiais reaguodami į besikeičiančias muzikos savybes), jie ugdomi empatijos gebėjimus, mokosi stebeti ir jausti vienas kitą (ugdomas *aš-ir-kitas* santykio supratimas). Pažintis su kitų kultūrų (subkultūrų) ir stilių muzika mokiniam atveria galimybę pažinti *kitą*, taip ugdytis empatiškumą ir toleranciją. Muzika svarbi ir kaip psichologinės savireguliacijos būdas (diskutuojama apie aktyvinantį ir raminantį muzikos poveikį, nagrinėjami pavyzdžiai). Ypač svarbios muzikuojant patiriamos teigiamos emocijos, savižina, asmenybės ūgtis ir savivertės augimas, patiriami įveikiant mokinio jėgas atitinkančius muzikinius iššūkius. Su šia kompetencija siejasi ir atskiros dalyko temos (pvz., triukšmo tarša ir akustinė higiena; muzika ir žalingų iopročių prevencija, kt.).

Kūrybiškumo kompetencija. Muzikinis ugdymas su kūrybiškumu visų pirma siejasi per kūrybines veiklas: komponavimą, improvizavimą, aranžavimą, muzikinės kultūros pažinimą ir interpretavimą. Per muzikos pamokas skatinamas muzikinės raiškos galimybų tyrinėjimas, muzikinė mokinių kūryba bei muzikinės patirties refleksija. Mokiniai kelia probleminius klausimus, mokosi juos kūrybiškai spręsti ieškodami įvairių sprendimo būdų, interpretuodami ir vertindami kuriamą, klausomą ir atliekamą muziką. Muzikuodami, kurdami muziką, ją analizuodami ir vertindami mokiniai plėtoja spontaniškus ir

racionalius kūrybinės raiškos ir mąstymo būdus, mokosi juos derinti. Jie generuoja muzikines ir kitas kūrybines idėjas (įprastu būdu ar pasitelkdami IKT teikiamas galimybes).

Pilietykumo kompetencija. Muzikos pamokose pilietykumo kompetencija ugdoma per atskiras temas, muzikos (atliekamos ir klausomos) repertuarą. Mokiniai mokosi suvokti ir paaiškinti muziką kaip simbolinę galią, telkiančią ir vienijančią bendruomenes ir visuomenę (pvz., protesto muzikos reikšmę, „dainuojančioji revoliucija“, kt.). Mokomasi himnų, kitų svarbių simbolinę reikšmę įgijusių autorinių bei liaudies dainų. Svarbi pažintis ir su Lietuvos tautinių bendrijų muzika (lenkų, baltarusių, rusų, žydų, karaimų), padedanti suvokti pilietinės visuomenės etninę įvairovę. Mokiniai mokosi suprasti ir pagrįsti autorinių bei gretutinių teisių reikšmę, etiško ir legalaus kūrinių ir jų įrašų panaudojimo svarbą. Jie bendruomeniškai ir atsakingai prisideda prie klasės, mokyklos renginių (ypač susijusių su Valstybės šventėmis) organizavimo, juose dalyvauja.

Kultūrinė kompetencija. Ji apima kultūrinį išprusimą (kultūrines žinias), kultūrinę raišką (gebėjimus ir įgūdžius) ir kultūrinį sąmoningumą (vertybines nuostatas). Per muzikos pamokas mokiniai mokosi vertinti muziką kaip svarbią savo bendruomenės, tautos ir žmonijos kultūros dalį, ugdomi muzikinės kultūros įvairovės supratimą. Susipažindami su muzikos reiškinii, žanru, stiliu, epochą ir kultūrų (subkultūrų) įvairove jie plečia savo muzikinį kultūrinį akiratį, ugdomi pozityvias nuostatas kitų kultūrų muzikos atžvilgiu, mokosi išvengti kultūrinių stereotipų, ugdomi empatiją. Dainuodami liaudies dainas jie giliau susipažsta su savo etnine kultūra, nagrinėdami ir atlikdami šiuolaikinę muziką įgyja šiuolaikinės Lietuvos, Europos ir pasaulio muzikinės kultūros raidos tendencijų supratimą, pagal savo išgales dalyvauja kultūriame gyvenime.

Komunikavimo kompetencija. Muzika yra neverbalinė garsinė komunikacija, vykstanti tarp muzikos kūrėjų, atlikėjų ir klausytojų, o muzikos kūriniai – tai prasmę turintys neverbaliniai pranešimai. Pamokoje mokiniai mokosi kurti ir atliskti, klausytis, analizuoti, interpretuoti ir muzikos kūrinius. Klausydamiesi muzikos, muzikuodami ir kurdamai muziką, mokiniai komunikuoja ne tik žodiniu, bet ir neverbaliniu būdu (pvz., reaguoja į muziką, perteikia jos įspūdį kūno kalba, judesių, piešiniu). Jie mokosi suvokti kūrinių kaip prasmingą muzikinį pranešimą ar tekstą, kuris perteikiamas savitomis (iš esmės neverbalinėmis) muzikinės kalbos ir išraiškos priemonėmis. Mokiniai mokosi suvokti ir vertinti muzikos priemonėmis siunčiamus pranešimus, ugdomi medijų raštingumą.

Skaitmeninė kompetencija. Mokiniai skaitmeninės kompetencijos ugdymas apima visas muzikinės veiklos rūšis: muzikos kūrimą, muzikavimą ir muzikos reiškinii bei kultūrinių kontekstų pažinimą. Muzikuodami ir kurdamai muziką, mokiniai mokosi valdyti ne tik realius, bet ir virtualius muzikos instrumentus, kitus muzikavimo bei muzikos kūrimo įrankius. Komponuodami muziką, mokiniai mokosi sudaryti algoritmus ir juos sąmoningai taikyti. Pažintis su natū rašymo programomis mokiniamams padeda mokytis natū rašto. Mokiniai savo muzikavimo ir kūrybos bandymus ar pavyzdžius skaitmenina, skelbia internetinėje erdvėje, mokosi kibernetinio saugumo principų ir autorinės etikos reikalavimų. Pažindami muzikos reiškinius ir kontekstus, jie mokosi saugiai ieškoti reikiamaus garsinės, tekstinės, vaizdinės informacijos muzikos klausymosi platformose ir socialiniuose tinkluose, kritiškai ją vertinti.

1.2. Metodai ir būdai, kaip mokyti naują Muzikos turinį, įtrauktą į atnaujintą BP.

Atnaujinta muzikos dalyko bendroji programa yra orientuota į praktiniu patyrimu grįstą muzikinio ugdymo filosofiją, kuri postuluoja, kad visavertis muzikinis ugdymas turi apimti ir *muzikos mokymąsi*, o ne vien *mokymąsi apie muziką*. Ši filosofija teigia, kad mokiniai muzikavimas ir muzikinė kūryba – būtini visaverčio muzikinio ugdymo komponentai, padedantys mokiniamams muziką patirti „iš vidaus“ ir ugdyti muzikos mėgėją (D. Elliott, 1995). Atsižvelgiant į ši paradigmą muzikos filosofijos posūki, formuluojami muzikinio ugdymo tikslai ir uždaviniai bei keturios pasiekimų sritys: Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A); Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B); Muzikos pažinimas ir vertinimas (C); Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D). Laikomasi nuostatos, kad visybės muzikinis ugdymas įmanomas tik tuomet, kai mokinys turi galimybę visus šiuos dalyvavimo muzikinėje veikloje būdus patirti betarpiškai, iš pirmojo asmens pozicijos. Praktika rodo, kad vien į pasyvų muzikos klausymąsi ir jos aptarimą orientuotas muzikos mokymas yra kraštutinai

neefektyvus, neatnešantis mokiniams praktinės naudos, nesuteikiantis muzikavimo patirties, todėl yra beprasmis.

Šiuolaikinė muzikos pamoka – įvairi ir daugiamatė, ji apima daugybę veiklos rūsių: muzikavimą (dainavimą drauge ir po vieną, su pritarimu ir *a cappella*, grojimą pasirintais mokykliniais instrumentais – melodiniais, harmoniniais ir ritminiais, ansamblinį muzikavimą), dirigavimą ir reagavimą į muziką judesiu, kūno prekusiją ir euritmiją, ritmavimą ir solfedžiavimą, natų skaitymą ir natų rašto pratybas, muzikos teorijos ir muzikos istorijos elementus, muzikinę kūrybą (improvizavimą, komponavimą, aranžavimą), muzikos klausymąsi ir jos aptarimą, muzikinės kultūros kontekstų nagrinėjimą. Muzikos pamokos būna produktyvios ir naudingos tuomet, kai minėtos įvairios muzikinės veiklos rūsys yra ne tik siejamos tarpusavyje, bet ir grindžiamos vienos kitomis, kai laikomasi muzikinio ugdymo logiškumo, nuoseklumo, integralumo principų. Svarbios tam sąlygos – būtina muzikos kabinetų techninė bazė (mokykliniai instrumentai, tinkama garso atkūrimo aparatūra), kokybiška mokomoji litaratūra ir mokytojų profesinis pasirengimas.

1.2.1. Rekomendacijos pagrindinės ugdymo pakopos muzikos mokytojams

Atnaujintoje Muzikos dalyko programoje formuluojami tokie pagrindinio ugdymo uždaviniai. Siekiama kad mokiniai:

- išgyventų muzikavimo džiaugsmą ir kūrybinį pasitenkinimą, dalyvaudami muzikos kūrimo, atlikimo, suvokimo procesuose, puoselėdami bendravimo ir bendardarbiavimo gebėjimus; įveikdami muzikinius iššūkius patirtų savivertės augimą;
- plėtotų savo asmeninę bei kultūrinę tapatybę, sąmoningai ir argumentuotai rinktusi atliekamą bei klausomą muziką;
- per muzikavimo, kūrybos ir muzikos klausymosi praktiką plėtotų savo muzikinę patirtį; mokytusi muzikos kalbos bei ugdytų jos supratimą, pažintų muzikos kūrimo principus ir procedūras, muzikines struktūras ir formas;
- ugdytusi gebėjimą kritiškai vertinti muzikinę kultūrą, atsižvelgdami į meno kūrinių socialinį kultūrinį, istorinį kontekstą; pažintų kūrinių žanrų ir stiliaus bruožus;
- puoselėtų pagarbą savo šalies muzikinės kultūros tradicijoms; plėtotų savo muzikinį kultūrinį horizontą, ugdytusi pagarbą ir empatiškumą kitų kultūrų (subkultūrų) muzikai;
- sąmoningai ir atsakingai dalyvautų klasės ir mokyklos, bendruomenės, šalies muzikiniame gyvenime.

Atsižvelgiant į mokinių raidos ypatumus, Muzikos dalyko turinį ir pasiekimų aprašus, veiklos ir metodai metodinėse rekomendacijose dėstomi dviejų klasių koncentrais.

1.2.1. 5–6 klasės

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A).

Penktaje ir šeštoje klasėje su mokiniais tikslingu išbandyti įvairias muzikavimo formas: muzikuoti dainuoti ir groti visa klase, grupelėmis ir solo; dainuoti *a cappella*, ar su instrumentiniu pritarimu. Greta vienbalsio dainavimo pravartu išbandyti ir paprastas daugiabalsio muzikavimo formas: dainavimą dviem pulkais (antifona), dainavimą su burdonu pritarimu, dainavimą kanonu. Parenkant muzikavimui tinkamą repertuarą, būtina atsižvelgi į bendrą muzikinį klasės lygį ir mokinių individulaus muzikimo pasirengimo skirtynes. Pabrėžtina ir instrumentinio muzikavimo 5-6 klasėse svarba. Šiose klasėse tikslingu išméginti grojimą ritminiais (lazdelėmis, džiambe, maraka), melodiniais (išilgine fleita ar dūdele, Orffo instrumentais), harmoniniais instrumentais (ukulele ar gitara, kanklėmis, klavišiniu instrumentu). Ypač rekomenduotina mokytis groti išilginėmis fletomis ir ukulelėmis. Grojimas fleitomis lavina mokinių derminį ir melodinį mąstymą, padeda suvokti melodiją sudarančių gaidų ryšius, išprasmina natų rašto mokymąsi. Grojimas ukulelėmis lavina harmoninį mąstymą.

Pagrindinės šio koncentro turinio idėjos susijusios su svarbiausių muzikinės kalbos elementų ir struktūrų pažinimu, su muzikos formų ir žanru įvairovės nagrinėjimu, kitų kultūrų muzikos pavyzdžiais. Todėl

renkantis muzikavimui skirtą reperturą, būtina atsižvegti į kūrinių dermę (ne tik mažoras, bet ir minoras, pentatonika, kt. dermės), metrą (dvejiniai ir trejiniai, mišrieji metrai), stilių įvairovę (folkloro, klasikos, populiariosios muzikos stilių pavyzdžiai), kultūrinį kontekstą (savos ir kitų kultūrų, Europos ir kitų žemynų muzikos pavyzdžiai). Muzikavimui skirti kūriniai turėtų sietis su nagrinėjamomis muzikinės kultūros temomis ir atskleisti pasirinkto žanro ypatumus. Kitų kultūrų dainas vertėtų dainuoti tą kultūrų kalbomis. Skirtingų kultūrų muziką puikiai reprezentuotų tokie kūriniai: „Oh when the Sains go marching in“ (JAV ankstyvasis džiazas), „La Cucaracha“ (Meksikiečių mariači), „Džambo bvana“ (Kenija, svahili kalba), „Tutira mai nga ivi“ (N. Zelandijos maorių), „Šabad Šalom“ (žydu) ir pan. Šiuos kūrinius galima: (a) dainuoti kaip dainas, (b) jų melodijas groti išilgine fleita ar kitu instrumentu, (c) melodijoms pritarti ukulele ar kitu harmoniniu instrumentu.

Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

Muzikos kūrybos 5-6 klasėse tikslas – padėti mokiniams nuodugniau susipažinti su muzikinės kalbos elementais ir struktūromis, nagrinėti įvairias jų panaudojimo kūryboje galimybes, eksperimentuoti. Parenkant kūrybos užduotis, būtina atsižvelgti į skirtingą klasés mokinių muzikinio pasirengimo lygi (pvz., dalis mokinių papildomai lanko muzikos mokyklas ar studijas, kiti – ne; dalis mokinių iš pradinės mokyklos yra atėję su silpniesniu muzikiniu pasirengimu). Improvizavimo ir kūrybos užduotys mokiniams leidžia su svarbiausiais muzikinės kalbos elementais, juos patirti ir praktiškai išbandyti. Įvairios improvizavimo ir komponavimo užduotys padeda mokiniams prisiminti ir pakartoti svarbiausias muzikos teorijos sąvokas, mokytis jas taikyti praktiškai.

Penktoje klasėje su mokiniais būtina pakartoti gamą, dermés laipsnius, pagrindinius intervalus (neskirstant jų į didžiuosius ar mažuosius) oktavos ribose. Tai – pagrindinė medžiaga trumpų melodijų komponavimui. Aiškinant dermés sandarą, tikslinga septynis dermés laipsnius palyginti su septyniomis savaitės dienomis (kaip po sekmadienio vél eina pirmadienis, taip po gaidos si vél eina kitos oktavos do).

Improvizavimas – tai muzikos kūrimas ir atlikimas tuo pačiu metu. Pagal užduoties pobūdį improvizacijas galima skirstyti į melodines ir rimtines, vokalines ir instrumentines. Improvizuoti mokomasi pagal tam tikrą sutartą sąlygą: dermę, metrą, sutartą formą ar pan. Pradėti mokytis improvizuoti lengviausia nuo elementrarių melodinių struktūrų, turinčių dvi ar tris gaidas (pvz., sol-mi, la-sol-mi, mi-re-do). Jeigu penktokai pradeda mokytis groti išilginėmis fleitomis, improvizuoti patartina pradėti nuo gaidų *si-la-sol* (dėl patogaus skylučių dengimo). Improvizamo klasėje būdai:

- *Klausimas-atsakymas*. Mokantis improvizuoti tikslinga mokytis pasiremiant muzikinio *klausimo-atsakymo* struktūra (pvz., mokytojas dainuoja arba groja motyvą-klausimą, mokinys improvizuoja motyvą-atsakymą). Klausimai ir atsakymai gali būti motyvo arba frazės apimties.
- *Tutti-Solo*. Kitas klasėje tinkamas būdas – rondo formos improvizacija (ABACADA...). Pasirenkama trumpa (2-jų ar 4-ių taktų) melodija, kurią groja visa klasė – ji naudojama kaip refrenas. Refreną (A dalį) groja visi (*tutti*), epizodus (B, C, D...) po vieną pakaitomis groja klasės mokiniai (*solo*).

Komponavimas – tai sąmoningas, intecionalus muzikos kūrinio konstravimas. Jis neturi improvizacijai būdingo spontaniškumo; jo tikslas – iš anksto numatytais muzikinis rezultatas, kurį galima užfiksuoti ir atlikti kaip muzikos kūrinį. Komponuodami mokiniai mokosi muzikos kalbos ir ją taiko praktiškai, aktualizuoją naujai įgytas įmuzikos teorijos žinias. Bet kuri komponavimo užduotis turi turėti aišką tikslą (įvaldyti tam tikrą muzikinės kalbos elementą ar priemonę; pritaikyti tam tikrą komponavimo techniką, sukurti tam tikros muzikinės fromos kūrinį, kt.).

Mokantis komponuoti su penktos klasės mokiniais, tikslinga užduotis sąmoningai supaprastinti: pvz., komponuoti tik ritmo piešinį (be melodijos), arba tik melodijos kontūrą (be ritmo). Užduotį išskaidant į atskirus etapus ar iškonstruojant ją į paprestenses sudedamąsias dalis. Komponavimo pratyboms tikslinga taikyti specialiai parengtus užduočių ruošinius. Melodiją komponuti tikslinga pradėti mokytis nuo mažesnio skaičiaus gaidų (pvz.: mi-re-do arba la-sol-mi), po to gaidų skaičių pamažu didinti (do-re-mi-

sol, vėliau – do-re-mi-sol-la). Pabrėžtina pentatonikos didaktinė nauda: pentatoninės melodijos beveik visuomet skamba darniai, jas nesunku užrašyti gaidomis ir atliki muzikos instrumentu.

Penktos ir šeštos klasės mokiniams rekomenduotinos tokio pobūdžio kompozicijos užduotys:

- sukurti ritmą pagal tam tikrą sąlygą (pvz., panaudojant charakteringą ritmo figūrą);
- pritaikyti ritmą rimiutam tekstui (mjslei, patarlei ar eiléraščio stulpeliui);
- nurodytas melodijos gaidas išdėstyti atsiktine ar laisvai pasirinkta eilės tvarka;
- sukurti melodiją iš pentatonikos garsų.
- Pritaikyti melodiją pasiūlytam ritmui.
- Sukomponuoti kūrinį pagal pateiktą pagal ruošinį (pvz., sudėstant jį iš atskirų fragmentų);
- Sukomponuoti tam tikros formos kūrinį: pvz., 4-ių taktų sakinį arba 8-ių taktų periodą; 3-jų dalių ABA formą; rondo ABACA formą (kuriant rondo formos kūrinį, pravartu remtis anksčiau sukurtomis melodijomis ar ritmais).

Aranžavimas – kūrinio pritaikymas kitokiam atlikimui ar kitos sudėties ansambliui., nei numatyta pirminėje versijoje. Aranžuojant remiamasi tomis pačiomis žiniomis ir įgūdžiais, kaip ir komponuojant, todėl aranžavimas nelaikytinas visiškai nauja ar nuo komponavimo reikšmingai besiskiriančia muzikinės veiklos sritimi. 5-je ir 6-oje klasėje mokiniai aranžuoti mokosi šiais būdais: (a) dainai pritaikydami harmoninę-funkcinių pritarimą (pvz., iš G7 ir C akordų), tą pritarimą grodami ukulele ar gitara, klavišiniu instrumentu ar kanklémis; (b) dainai ar instrumentinei melodijai pritaikydami burdoną ar ritmo ostinato; (c) vienbalsę dainą ar instrumentinę melodiją.

Muzikos pažinimas ir vertinimas (C)

Ši veiklos sritis apima muzikos kūrinių klausymąsi, jų nagrinėjimą įvairiaisiais aspektais, vertinimą. Muzikos kūrinių klausymasis atsietai nuo tam tikro kultūrinio konteksto pažinimo yra netikslingas ir beprasmis, lygiai kaip ir muzikinės kultūros faktų nagrinėjimas be muzikos klausymosi patirties yra bevertis. Renkantis kūrinius muzikos klausymuisi būtina atsižvelgti į mokinių muzikinę patirtį, jų interesus ir kultūrinį akiratį. Temas ir kūrinius tikslinguo pateikti taip, kad jie vestų nuo žinomo link mažiau žinomo, nuo mokiniamis įdomios, priimtinios muzikos link mažiau pažįstamos. Muzikos stilių ir kultūrų įvairtovė padeda formuoti platesnį kultūros akiratį, prisideda prie empatiškumo ugdymo.

Svarbiausi 5-6 klasių koncertro muzikinio ugdymo uždaviniai – plėsti mokinių muzikinį kultūrinį horizontą, turinti jų muzikinės kalbos žodyną, todėl muzikos klausymuisi skirti kūriniai turėtų būti parenkami taip, kad padėtų šių uždavinių siekti. Ugdymo požiūriu ypač veiksminga yra muzikos klausymosi jungtis su muzikos atlikimu ir kūryba. Muzikos atlikimo ir kūrybos praktika leidžia į muziką pažvelgti „iš vidaus“, iš pirmojo asmens perspektyvos. Pvz., klasikinio rondo formos kūrinio klausymąsi pravartu sieti su rondo formos kūrinio komponavimo praktika; pasaulio šokių klausymąsi ir nagrinėjimą – su tų šokių būdingų ritmo figūrų atlikimu.

Rekomenduojami kūriniai: B. Dvarino „Prie ežerėlio“ (kontrastinė 3-jų dalių forma); L. van Beethoveno „Elizai“; M. K. Oginskio „Polonezas a moll“, C. Saint-Saens „Introdukcija ir Rondo capriccioso“ (rondo forma, mažoras ir minoras, melodijos grožis); N. Paganini 24-asis kaprisas a-moll (varacijos); Čiurlionio simf. poema „Miške“ ir „Jūra“ (muzikos tapybiškumas); N. Rimskis-Korsakovas, „Sachrezada“ (programinės muzikos pavyzdys, pagal arabų pasakas); W. A. Mozart. Sonata fortepijonui nr. 1 C-dur (absoliučiosios muzikos pavyzdys).

M. K. Čiurlionis simfoninė poema „Miške“

https://www.youtube.com/watch?v=Z7_6TaDRIOs

M. K. Čiurlionis – „Jūra“

<https://www.youtube.com/watch?v=BY4o2G6hmaQ>

Mozart - Piano Sonata No. 16 in C Major, K.545 (1st Mvt)

<https://www.youtube.com/watch?v=qjk-YRuQZDE>

Mozart - Piano Sonata No. 16 in C Major, K.545 (1st Mvt)

<https://www.youtube.com/watch?v=qjk-YRuQZDE>

M.K.Oginskis - „Atsisveikinimas su tėvyne“

<https://www.youtube.com/watch?v=-qWP1InlWtA>

Svarbios sėkmings muzikos klausymosi sąlygos yra šios: (a) kokybiška reikiama galingumo garso (ir vaizdo) atkūrimo aparatūra; (b) kokybiški garso (vaizdo) įrašai; (c) mokytojo dalykinis pasirengimas ir kultūrinis horizontas.

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D)

Pažymėtina, kad muzikos kūrinių klausymasis, bei nagrinėjimas muzikos reiškinių bei kontekstų (socialinių, kultūrinių) pažinimas yra tarpusavyje glaudžiai susiję. Muzikinė kultūra ir jos kontekstai bei jungtys suvokiami ir per mokinį dalyvavimą muzikiniame kultūriniame gyvenime. Svarbu paskatinti mokinius stebeti ir analizuoti pasaulio muzikinius reiškinius Atpažinti juos, lyginti ir vertinti.

Klausant muzikos pavyzdžių, rekomenduojama apibūdinti Lietuvos muzikinės kultūros bruožus, raidos tendencijas, ieškoti sąsajų su kitomis kultūromis.

- simfoninio orkestro instrumentų grupių pažinimą tikslinga sieti su instrumentų tipologija, jų rūšimis ir klasifikacija (aerofonai, chordofonai, idiofonai, memranofonai);
- klasikinių instrumentų pažinimą sieti su instrumentų giminyste, pristatant ir kitų kultūrų, kitų žemynų giminigus instrumentus;
- Būdingus tam tikrų tautų instrumentus sieti su tam tikrų tautų šokiais ir instrumentinės muzikos tradicijomis;
- simfoninį orkestrą tikslinga palyginti su kitų kultūrų orkestrais (pvz., japonų gagaku, Indonezijos gamelanu, Meksijos mariači, Trinidad ir Tobago plieno būgnų orkestru);
- pristatant operos žandrą (šio amžiaus mokiniams ypač tinka W. A. Mozarto „Užburtoji fleita“ (The Magic Flute – Queen of the Night aria (Mozart; Diana Damrau, The Royal Opera) <https://www.youtube.com/watch?v=YuBeBjqKSGQ>)
-) palyginti Europos operą su kitų kultūrų muzikinio teatro pavyzdžiais (pvz., kinų klasikine Kun Qu opera, indų Kathakali teatru).
- nagrinėjant liaudies muzikos atspindžius kompozitorų kūryboje, muzikos klausymą sieti su atitinkamų liaudies dainų (kalendorinių, sutartinių ir kt.) dainavimu.

1.2.2. 7–8 klasų koncentras

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Septintoje ir aštuntoje klasėje daugiausia dėmesio skiriama paauglių muzikinės tapatybės paieškoms. Šio amžiaus mokiniai jau turi savo mėgstamus muzikos stilius ir atlikėjus; jų vertybinių pasirinkimai dažniausiai (kai kada net pabrėžtinai) skiriasi nuo suaugusiųjų. Todėl muzikavimui skirtą repertuarą pravartu konstruoti taip, kad jis kiek įmanoma platesnį pramoginės ir populiariosios muzikos žanrų ir stilių spektrą, atskleistų šios muzikos kontekstą ir išraiškos įvairovę. Sudarant muzikavimui skirtą repertuarą, vertėtų rinktis ryškius, meniškai vertingus skirtingu žanru pavyzdžius, atskleidžiančius tų žanru ypatumus ir taip parodant įvairesnes ir platesnes kūrinių pasirinkimo galimybes. Tikėtina, kad skirtingu tos pačios klasės mokiniai smarkiai skirsis. Ši individualių skonių ir požiūrių įvairovė atveria galimybes prasmingoms diskusijoms, kuo vienas ar kitas žanras, vienas ar kitas kūriny yra savitas ir vertinges. Tokie pokalbiai ir aptarimai, kuriuose mokomasi kultūringai, argumentuotai išsakyti *pro* ir *contra*, reikšmingai prisideda prie diskusijų kultūros ugdymo. Taip skatinama domėties kitokia, nei mokinys mėgsta, muzika, ugdoma pagarba kultūrų ir vertibių įvairovei, empatiškumas.

Dainavimas: Parenkant šio amžiaus mokiniams tinkamas dainas, reikėtų atsižvelgti ir į mokinių balsų mutaciją, pomutacinių laikotarpių ir iš to kylančias intonavimo problemas. Todėl dainavimui reikėtų parinkti siauresnio diapazono, patogios tesitūro dainas. Dainos su burdono (ar „vaikštančio burodono“) vokalinio pritarimo partija į dainavimo veiklą padės ištraukti ir silpniai dainuojančius vaikus, kartu nesudėtingo daugiabalsio dainavimo įgūdžius. Vertėtų pasinaudoti ir hiphopo muzikos galimybėmis ir pasitelkti repą – repavimo techniką (ritmišką teksto skandavimą be melodijos). Renkantis repertuarą, vertėtų nepamiršti ir įsimintinesnių lietuvių liaudies dainų, kitų tautų ir kultūrų liaudies dainų, populiarioriosios klasikos, dainuojamosios poezijos pavyzdžių.

Grojimas: Populiariosios muzikos stilių ir žanru įvairovė, pasaulio kultūrų muzikos pavyzdžiai atveria platesnes ir įvairesnes instrumentinio muzikavimo galimybes. Išlavėjė septintokų, aštuntokų intelektiniai ir smulkiosios motorikos gebėjimai leidžia jiems išmokti ir ukulele ar klavišiniu instrumentu pargroti įdomesnius, rečiau vartojoamus akordus (pvz., Dm, Gm, Am, F7, C7, G7) ar įsiminti sudėtingesnes jų sekas. Ypač verta klasės repertuarą praturtinti ritmenbliuzo ir rokenrolo, ankstyvojo roko, Lotynų Amerikos dainų, regio (reggae) pavyzdžiais (pvz., V. Kernagio „Niekų dainelė“, M. Noviko „Pasakų malūnai“, meksikiečių „La Bamba“, Bob Marley „Three little Birds“ ir kt.). Pasitelkus Vakarų Afrikos ir Lotynų Amerikos (ypač sambos ir bossa nova) ritmus bei poliritmijos pavyzdžius, galima lavinti mokinių grojimo ritminiais, perskusiniais instrumentais ir amsamblinio muzikavimo įgūdžius.

Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

Atsižvelgiant į septintos ir aštuntos klasės mokinių muzikinius interesus ir pomėgius, jų susidomėjimą populiariajį ir pramogine muzika, pravartu supažindinti mokinius su būdingais įvairių žanru muzikinės kalbos elementais ir struktūromis, būdingomis stilistinės raiškos priemonėmis. Šiame koncentre pravartu susipažinti su 12-os taktų *bliuzo forma* (ją užpildo trijų eilučių AAB posmai), *bliuzo harmonija* (ją sudaro C, F7 ir G7 akordų kaita) ir *bliuzo derme* (ją sudaro virš minėtų funkcijų skambanti minorinė pentatonika d-es-f-g-b-c, su nestabiliai skambančiais 3-ju ir 7-ju laipsniais – tai *blue notes*). Su mokiniais pravartu pasimokyti improvizuoti bliuzo derme ir komponuoti bliuzo formos dainą, prieš tai pasiklausius bliuzo pavyzdžių ir išanalizavus jų formą, melodiką ir harmoniją. Muzikinės bliuzo formos supratimas ir bliuzo improvizacijos išbandymas ir patyrimas yra nepaprastai svarbus gilesniams populiarioriosios muzikos supratimui. Mat iš bliuzo kilo daugybė kitų muzikos žanru: ritmenbliuzas, bugivugis, rokenrolas; bliuzas padarė reikšmingą poveikį džiazo muzikos formavimuisi ir tolesnei raidai. Suprasti bliuzo muzikos formą palyginti nesunku, tereikia žinoti, kad bliuzą sudaro trys muzikiniai sakiniai (kiekvienas jų - po 4-is taktus), paremti būdinga harmonine seka: <https://feelyoursound.com/scale-chords/c-blues/>

Pagal šią harmoninę seką su mokiniais galima improvizuoti minorinės pentatonikos garsais (c-es-f-g-b-c) – tai ir bus esminė patirtis, leidžianti suvokti bliuzo muzikinę struktūrą.

Dar viena svarbi improvizavimo patirtis yra susijusi su **svingo ritmu** ir ritminio svingavimo pojūčiu. Svingas – tai toks ritmo atlikimo būdas, kai ketvirtinę sudarančios dvi aštuntinės atliekamos nelygiai: pirmoji yra ilginama antrosios saskaita (kita šios sąvokos reikšmė – klasikinio džaizo stilius, paremtas svingo ritmu ir atliekamas džiazo orkestro). Svingo supratimą ir pojūtį ypač lavina svingo ritmo improvizavimo pratybos. Mokyti improvizuoti svingo ritmus patogu skanduojant sutartus skiemenis: *diub* – ketvirtinė, *diu-ba* – dvi aštuntinės, *m* - ketvirtinė pauzė, *m-ba* – aštuntinė pauzė ir aštuntinė nata. Remiantis šiais elementais, mokiniai mokosi improvizuoti 4/4 trukmės ritminių darinius. Iš improvizuoja mokytojas, o mokiniai jį kartoja, vėliau improvizuoti skatinami ir patys mokiniai. Nuo vieno takto apimties ritminių struktūrų pamažu pereinama prie ilgesnių: dviejų arba keturių taktų. Improvizuoti galima skambant gyvai svingo muzikai ir žingsnsnuojant vietoje pristatomaisiais žingsneliais ketvirtinių ritmu. Improvizacijų pavyzdžiai:

diub diub diu-ba diub / diub diu-ba diub m //

diub diub diu-ba m / diub diu-ba m m //

diub diu-ba m diub / diu-ba m diu-ba m //

<https://wyntonmarsalis.org/harvard-lectures/view/the-meaning-of-swing>

Aranžuoti su 7-8 klasų mokiniais mokomasi pritaikant žinomą dainų melodijas klasės ansambliu, sudarytam iš nevienarūšių muzikos instrumentų (pvz., kelios išilginės fleitos, kelios ukulelės, kanklės, ksilofonas ir džiambė). Tam puikiai tinka populiarios ar liaudies dainos iš klasės repertuaro. Aranžuotėje svarbu nenaudoti visų instrumentų iškart, bet įjungti juos palaipsniui, siekiant kompozicinės logikos. Skirtingi dainos posmai gali būti aranžuojami skirtingai (pvz., vienas posmas - *a cappella*, antrasis – su burdono pritarimu, trečasis – su ukulelėmis atliekamais akordais).

Muzikos pažinimas ir vertinimas (C)

Muzikos pažinimas ir vertinimas apima muzikos kūrinių klausymąsi ir jų nagrinėjimą įvairiais aspektais, asmeninio estetinio santykio su muzika suvokimu, kūrinių ir muzikos reiškiniių (kūrinių, žanrų ir stilių, kultūrų ir subkultūrų, asmenybių) bei jų kontekstų (sociokultūrinių, istorinių) plėtojimą ir nagrinėjimą, aplinkos muzikinio gyvenimo stebėjimą ir sąsajas su mokinį asmenine patirtimi bei pasirinkimais. Muzikos pažinimas ją klausant, analizuojant ir vertinant papildo muzikavimo ir muzikos kūrybos veiklas asmeninio estetinio santykio su muzika suvokimu. Muzikos pažinimas ir vertinimas leidžia pažinti sukauptas istorijos bėgyje muzikinės kultūros vertybes, kurios yra būtinės kiekvieno asmens kultūros komponentas, išprususio muzikos klausytojo savastis. Muzikos kūrėjo – atlikėjo – klausytojo vaidmenų perpratimas įgalina visybišką muzikinę patirtį. Šios pasiekimų srities rekomenduojančios turinys.

Aptariama pasaulio muzikos dermių įvairovė (pvz., pentatonika, bliuzo dermė, kt.), šalia minėtų, natūralios raidos keliu susiklosčiusių dermių įvardijamos profesinėje muzikoje pačių kompozitorų sukurtos dirbtinės dermės, stengiantis į tai pažvelgti per mokymosi visą gyvenimą prizmę. Dermių sudėtingumas ir kiekis parenkamas pagal mokinį brandą ir sugebėjimą jas įsisavinti.

Analizuojama ritmo samprata – svarbi išraiškos priemonė, muzikos charakteriui išreikšti (pvz., Afrikos, Lotynų Amerikos, arabų ritmai, džiazo sinkopės ir svingas; paprastieji ir mišrieji metrai). Ritmus mokytojas parenka atsižvelgdamas į klasės mokinį brandą ir pajėgumą.

Pvz.,

Kroke SPIEL KLEZMER - YIDDISH FREYLEKHS

https://www.youtube.com/watch?v=iKkSZY9a_6Y

Toumani & Sidiki Diabaté live - "Lampedusa"

<https://www.youtube.com/watch?v=Usf0qtrBVW8&list=RDEMXX6zjxanSKtCI2cesX8ypg&index=2>

Tuvan Throat Singing

<https://www.youtube.com/watch?v=qx8hrhBZJ98>

Balinese Dance

<https://www.youtube.com/watch?v=DFysewLAbZo>

Svarbi temų grupė susijusi su populiarosios muzikos kilme ir žanriniais ypatumais. Pažymėtina, kad visi stiliai vienaip ar kitaip susiję su kultūrinėmis ar subkultūrinėmis grupėmis, jų socialiniais ypatumais. Antai bliuzas atsirado kaip Misisipės deltos juodaodžių folklorinės muzikos žanras, o kantri muzika (*country*) – kaip Apalačų kalnų baltujų fermerių muzika. Ritmenbliuzo ir rokenrolo skirtumas tik tas, kad pirmajį atlikdavo juodaodžiai, o antrajį - baltieji. Roko muzika atsirado kaip baltujų kultūrinis atsakas į dauogiausia juodaodžių kuriamą ir atliekamą džiazą. Tuo tarpu fankas (*funk*) – kaip juodaodžių atsakas į baltujų roko kultūrą. Dauguma populiarosios muzikos žanrų yra atsiradę kaip protesto muzika, arba kaip subkultūrinii bendrijų kultūrinės savimonės išraiška. Tas ypač pasakytina apie Jamaikoje susiformavusį regio (*reggae*) žanrą, ar Niujorko Bronkso priemiestyje atsiradusią hiphopo subkultūrą apimančią grojimą plokšelėmis (DJ) repo meną (MC), breiko šokį ir gatvės sienų grafiką - *graffiti*.

Pvz.,

B.B. King - Everyday I Have The Blues (Live)

<https://www.youtube.com/watch?v=E4tL-zeVRbk>

Steve Goodman - City Of New Orleans

<https://www.youtube.com/watch?v=2SfPyg-mGhU>

Cardi B - Bodak Yellow

<https://www.youtube.com/watch?v=PEGccV-NOm8>

Rokas ir džiazas. Susipažtama su roko ir džiazo harmonijos ypatumais (būdingos akordų sekos; pažintis su septakordu, nonakordu). Aptariami ir demonstruojami žymiausi kūriniai ir pristatomi jų kūrėjai pasirinktinai.

Pvz.,

The Wall the Pink Floyds Rock Opera

https://www.youtube.com/watch?v=eWska_oYR5Y

Meilė ir mirtis Veronoje

<https://www.youtube.com/watch?v=ILaQ2tYp44g>

Elektronische Musik zum Lernen

<https://www.youtube.com/watch?v=y6pQvbj5uyw>

Su mokiniais aptariami populiarosios muzikos stiliai. Apibrėžiamos ir komentuojamos žymiausios šio laikotarpio meno kryptys, nagrinėjami ryškiausi bruožai (ritmenbliuzas ir rokenrolas; fankas ir soulas, regis ir hiphopas); išskiriama protesto muzika ir kūrėjai (atlikėjai) (pvz., Miriam Makeba, Bob Marley, Peter Gabriel).

Pvz.,

Miriam Makeba - Qongqothwane (The Click Song) (Live, 1963)

<https://www.youtube.com/watch?v=rjo8h5qLpU0>

Bob Marley - One Love

<https://www.youtube.com/watch?v=vdB-8eLEW8g>

Peter Gabriel - In Your Eyes

<https://www.youtube.com/watch?v=kU8OJAOMBPg>

Populiarios muzikos kontekste pristatomi džiazo muzikos ypatumai. Apibūdinami, nagrinėjami ir komentuojami pagrindiniai džiazo principai (svingavimas, harmonija, improvizacija) ir stiliai: pvz., klasikinis, bibopas, „vėsusis“, laisvasis. Įvardijamos ir įvertinamos to laikotarpio žmogaus teisės, lygios galimybės bei jų poveikis kūrybai.

Susipažstant su diskų ir elektronine šokių muzika, apibūdinami elektroniniai instrumentai, nagrinėjamos ir komentuojamos kūrimo priemonės (DJ, ritmo mašinos, semplavimas ir garso kilpos).

Pvz.,

Matt Herskowitz: Bach a la Jazz

<https://www.youtube.com/watch?v=WsWCSL3-Zdg>

Mokiniai susipažsta su operete, miuziklu, roko opera; lietuvių miuziklu ir roko opera. Apžvelgiamos ir reflektuoojamos žanrų įvairovės, aplinkos tvarumo, ugdymo karjerai temos bei jų atspindys mene. (pvz., G. Kuprevičius, V. Ganelinas, K. Antanėlis).

Pvz.,

Gėlių vaikai - Gėlių vaikai

https://www.youtube.com/watch?v=EtVfZwB_oE8

Antaneliai - Nieko man nereik

<https://www.youtube.com/watch?v=xBryEXpmh2I>

Nagrinėja objektyvius ir subjektyvius kūrinio poveikio aspektus, sieja juos su kūrinio savybėmis. Aptaria įspūdį iš skirtinė perspektyvą. Svaru, kad mokiniai būtų mokomi suvokti ir apibūdinti savo muzikines patirtis.

Analizuodami muziką iš skirtinė perspektyvą (atliekamų funkcijų, muzikos kalbos, kultūrių) palygina įvairių žanrų stilių ir subkultūrų muzikos reiškinius. Ižvelgia sasajas su kitais menais ir dalykais.

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D)

Šiame koncentre didžiausias dėmesys skiriamas lietuvių muzikinės kultūros ir pasaulio muzikinių kultūrų ir subkultūrų įvairovei, įvairių žanrų populiariosios muzikos sociokultūriniams kontekstams. Ypač naudinga išsamiau panagrinėti pasaulio kultūrų muzikos bruozus, šios muzikos kultūrinius ir socialinius ypatumus santykje su lietuviška muzika.

Pravartu išsamiau susipažinti su Afrikos, Okeanijos, Azijos, Lotynų Amerikos, Šiaurės Amerikos tradicinės muzikos stiliais ir žanrais, muzikos instrumentais. Panašių ir giminingų muzikos instrumentų palyginimas formuoja platesnį mokinį muzikinį kultūrinį horizontą. Pvz., Europos liutnė tikslinga lyginti su arabų ūdu, persų taru, setaru, indų sitaru, kinų pipa ir japonų biva. Pažymėtina, kad visi šie instrumentai yra priskiriami liutnioms (ilgakaklėms ar trumpakaklėms); jie tarpusavyje susiję ir po Euraziją išplito viduramžiais Šilko keliu.

Nagrinėjant žemynų muziką, pristatoma žemynų (Australija ir Okeanija, Afrika, Azija, Lotynų Amerika, Šiaurės Amerika) kultūrų muzika. Įvardijami būdingiausi bruozai, specifiniai kultūriniai ypatumai ir įvertinamas globalizacijos poveikis.

Mokiniai susipažįsta su kitų kultūrų muzikos instrumentais, jų sandara ir kilmės istorija. Klausomasi muzikos instrumentų įrašų fragmentų, atkreipiamas dėmesys į jų skambesį ir giminyštę (pvz., Europos liutnė ir arabų ūdas, kinų pipa, japonų biva).

Mokiniams pristatoma ir antikinio pasaulio muzika. Analizuojami ir apibrėžiami pagrindiniai antikinio pasaulio epochos laikotarpiai. nagrinėjamos šio laikotarpio meno sąvokos (pvz., mūzos; kitara, lyra, aulas; Pitagoras ir muzikos intervalai; hegzametras, poetinės pėdos ir ritmika; teatras ir choras).

Susipažstant su viduramžių muzika, analizuojami ir apibrėžiami pagrindiniai viduramžių epochos laikotarpio ypatumai, aptariamos ir išvardijamos jų susiformavimo priežastys, komentuojami būdingi bruozai, demonstruojami žymiausi meno kūriniai (grigališkasis chorallas ir vienbalsumas); pristatoma natū rašto pradžia; riterių muzika.

Tinka apžvelgti ir Lietuvių folkloro atspindžius šiuolaikinėje džiazo, roko, elektroninėje muzikoje. Analizuojamos ir aptariamos netradiciškumo, provokacijos mene apraiškų priežastys, konceptualizmo, instaliacijų, videomedijų sintezės galimybės (pvz., V. Povilionienė ir P. Vyšniauskas, Atalyja, Žalvarinis).

Mokiniams siūloma nagrinėti aktualius Lietuvos, Europos ir pasaulio muzikos įvykius ir reiškinius, juos vertinti, remiantis klasėje aptartais kriterijais. Mokiniai mokosi nusakyti ir argumentuoti pagrįsti savo muzikinius pasirinkimus ir pomėgius.

Mokytojui rekomenduojama pasirinkti temas pagal realiai įvertintas mokinių galimybes.

1.2.3. 9–10 ir I-II gimnazijos klasės

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Šiame koncentre didžiausias dėmesys skiriamas muzikos stilių supratimo ugdymui. Siekiant ugdyti gilesnį įvairių muzikos stilių (įskaitant istorinių) supratimą, pravartu pasitelkti įvairesnes muzikavimo formas: skatinama muzikuoti grupelėmis, dainuoti vienu, dviem ar daugiau balsų. Muzikavimo repertuarą turėtų sudaryti skirtinę stilių ir žanrų vokalinė bei instrumentinė muzika. Pravartu daugiau iniciatyvos skirti tiems mokiniams, kurie papildomai mokosi muzikos: lanko vokalo studiją ar chorą, mokosi groti kuriuo nors muzikos instrumentu. Šie mokiniai gali reikšmingai prisidėti pamokoje organizuojant gyvo muzikavimo procesą. Muzikavimo veiklą tikslina organizuoti taip, kad klasė taptų besimokančiųjų bendrija, kuomet mokiniai muzikavimo įgūdžių moko vieni kitus. Muzikavimas (pasirinktos muzikavimo formos, stiliai ir žanrai, repertuaras) turėtų būti organizuojamas atsižvelgiant į mokinį kasdienio muzikinio gyvenimo poreikius. Mokiniai skatinami mokytis akomponuoti pasirinktomis ar savo sukurtomis dainomis: išmokti keletą būdingų akordų bei jų junginių gitara ar klavišiniu instrumentu).

Mokinį muzikavimo įgūdžius aktualizuoti padeda dalyvavimas klasės, mokyklos, miesto ar neformalioje aplinkoje vykstančiuose renginiuose.

Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

9-10 ir I-II gimnazijos klasių mokiniai jau turi pakankamai žinių ir muzikinės patirties, padedančios sąmoningiau užsiimti muzikine kūrybine veikla. Šiame koncentre rekomenduojama daugiausia dėmesio skirti šiems trimis kūrybos aspektams:

1) Mokymasis pritarti autorinei dainai. Mokiniai mokosi aranžuoti pritarimus, akomponuoti pasirinktomis ar savo sukurtomis dainomis. Atsižvelgiant į šio amžiaus mokinį išlavėjusį intelektą ir motorikos galimybes, rekomenduojama pradėti mokytis dažniausiai naudojamų gitaros akordų (pvz., E, Em, A, B7) ir būdingų harmoninių junginių (pvz., Dm-G7-C). Kiekvienoje klasėje esama mokinį, kurie jau yra pramokę skambinti gitara ar fortepijonu, todėl pravartu juos pasitelkti, mokantis pritaikyti dainai tinkamus akordus (mokiniai moko vieni kitus akordų, jų junginių; tuo metu kiti mokiniai aranžuoja, kuria ritmo aranžuotę, mokosi ją atlikti perkusiniais instrumentais).

2) Autorinės dainos kūryba. Autorinei dainai kurti pravartu naudoti pačią mokinį poeziją, arba pasirinktas kitų poetų eiles. Kuriant dainą, tikslina pasiremti anksčiau įgytomis muzikos teorijos žiniomis apie muzikos formas, stilius, žanrus. Kuriama daina turi turėti aiškią muzikinę formą (pvz., paprasta posminė daina; daina su priedainiu; AABA formos daina; bliuzo formos daina; originalios ar laisvos formos daina). Pageidautina, kad daina būtų tam tikro pasirinkto stiliaus, ir joje būtų panaudoti būdingi to stiliaus elementai ir priemonės (pvz., bliuzas, kantri, rokenrolas, soulas, regis, fankas, hiphopas, dainuojamoji poezija, baladė ar kt.). Su mokiniais tikslina aptarti, kokio stiliaus jie siekia, ir kokias priemones pasirinktam stiliui jie renkasi.

3) Originali kompozicija (instrumentinė, vokalinė ar vokalinė instrumentinė), kurios tikslas – pažintis su modernios ar postmodernios muzikos komponavimo būdais ir technikomis. Mokiniai mokosi kūrybiškai pritaikyti pasirinktą priemonę ar techniką, apie kurią sužinojo per ankstesnes muzikos pamokas. Priemones galima pasirinkti iš plataus jų arsenalo (pvz., minimalistinė repeticija; poliritmija; atonalumas; kombinatorika ar aleatorika; sonoristika; serijinė kompozicija).

Antai, **serijinė kompozicija** (vienas iš žinomiausių jos atvejų – **dodekafonija**) yra viena racionaliausiai ir matematiniams mąstymui artimiausių muzikos kūrimo būdų. Norint sukurti dodekafoninę (dvyliskos tonų seką paremtą) kompoziciją, pirmiausia būtina sukurti dodekafininę seriją. Vienas iš paprastesnių būdų tą padaryti – chromatinės gamos 12-ka garsų sunumeruoti pasirinkta (arba atsitiktine) eilės tvarka; chromatinės gamos garsai užrašomi penklinėje taip, kaip jie yra sunumeruoti: taip sukuriama dodekafoninė serija. Tolesnis etapas – serijos vedinių sudarymas. Serijos retrogradas („vėžys“) sudaromas serijos garsus penkinėje perrašant atbuline eilės tvarka. Serijos inversija („veidrodis“) sudaroma žemyneigę chromatinę gamą sunumeruojant taip pat, kaip buvo sunumeruota aukštyn einanti chromatinė gama. Taip sudarant seriją, visi originalioje serijoje esantys intervalai inversijoje tais pačiais priešingos

krypties intervalais. Kompozicijoje galima vartoti vien tik pačia seriją, arba visus (ar kelis pasirinktus) jos vedinius. Komponuojant dodekafoninę pjesę, pakanka sukurti tik jos ritmą, vėliau prie jau sukurto ritmo prirašyti serijos garsus pagal jų eilės tvarką. Kompozicija gali būti vienbalsė (monofoninė), dvibalsė ar daugiabalsė, arba homofininė (t. y. melodija su pritarimu).

Muzikos reiškinį ir kontekstų pažinimas (C)

Šiame koncentre tikslinga su mokiniais aptarti ir panagrinėti muzikos socialinių funkcijų įvairovę, pateikiant įvairių pavyzdžių. Muzikos antropologas Alanas Meriamas išskiria net 10 tokų muzikos funkcijų: (1) emocinės išraiškos, (2) estetinio pasigérėjimo; (3) pramoginė, (4) komunikacinė, (5) simbolinės reprezentacijos, (6) fizinio atsako, (7) socialinių normų laikymosi užtikrinimo, (8) socialinių institucijų ir religinių ritualų patvirtinimo, (9) kultūros tēstinumo ir stabilumo; (10) visuomenės integravimo. Pažymėtina, kad įvairios muzikos rūšys šias funkcijas atlieka ligi šiol (pvz., akademinė ir pramoginė muzika, valstybių himnai, kino filmų ir teatro muzika, reperių dvikovos ir chorų karai, religinių apeigų muzika, folkloro ansambliai, mėgėjų orkestrai ir kt.).

Su 9–10 ir I–II gimnazijos klasių mokiniais pravartu nuodugniau paanalizuoti Vakarų muzikos istorinius stilius (antikos ir viduramžių muzika, renesansas, barokas, klasizmas, romantizmas), aptarti būdingiausius jų bruožus ir asmenybes, pasiklausyti šiuos stilius reprezentuojančių kūrinių ir juos paanalizuoti. Pažintis su istoriniais muzikos stiliais tačiau neturėtų virsti vien muzikos istorijos disciplina. Būtina ieškoti gilesnių sąsajų su kultūros istorija, literatūra, kitais menais. Tai padės muzikos istorijos reiškinius mokiniams pateikti aktualiai, patraukliai, skatinas vertingas pažintines diskusijas.

Atsižvelgiant į tai, jog Vakarų muzikoje tradiciškai dominavo vien vyrai, ypatingo aktualumo įgauna tema „Moterys muzikoje“. Akademinė muzikos istorija šią temą buvo linkusi nustumti į paraštes, tačiau šiandien ši tema tampa vėl aktuali. Iš ryškiausią pėdsaką muzikos istorijoje palikusių moterų minėtinos: Sapfo (Antikinės Graikijos poetė ir dainų kūrėja), Hildegarda Bingenietė (vėlyvųjų viduramžių kompozitorė mistikė), Mira Bai (XVI a. indų poetė ir religinių dainų kūrėja), Miriam Makeba (XX a. Pietų Afrikos dainininkė ir dainų kūrėja, geros valios ambasadore, pilietinių teisių aktyvistė).

Esant galimybei, galima nagrinėti ir kitas aktualias ir jaunimui įdomias temas – šiuolaikinės populiariosios, elektroninės ir alternatyvios muzikos kryptis (*ambient, indie rock, free jazz, World fusion*). Šiame kontekste pravartu su mokiniais panagrinėti elektroninių instrumentų atsiradimą, jų raidą (termenvoksas, Marteno bangos, trautoniumas, mūgo sintezatorius, skaitmeniniai sintezatoriai), paminėti kai kuriuos žymesnius kūrėjus (Isao Tomita, Vangelis, Jean-Michel Jarre, Klaus Schulze), aptarti elektroninės šokių muzikos stilius (*disco, house, techno, drum&base, acid house, rave, trance*).

Pvz.,

Tomita - Pictures at an Exhibition

<https://www.youtube.com/watch?v=IVvQQMrEUzQ>

Vangelis - Conquest of paradise

<https://www.youtube.com/watch?v=WYeDsa4Tw0c>

Jean-Michel Jarre - Oxygene, Pt. 4

<https://www.youtube.com/watch?v=kSIMVnPA994>

Atsižvelgiant į tai, jog mokiniai šiuolaikinės elektroninės ir pramoginės muzikos kryptis dažniausiai išmano kur kas geriau, negu mokytojai, ugdomają veiklą pravartu organizuoti pasitelkiant projektinio darbo metodus (pvz., pasirinktus stilius, žanrus ar jų kūrėjus pamokoje turi pristatyti ne mokytojas, o patys mokiniai).

Analizuojant įvairių žanrų, stilių muzikos kūrinių savybes ir meninį įspūdį, jis interpretuojamas pagal objektyvius (muzikinė kalba, formos ypatybės, stiliaus, kultūrų bruožai) ir subjektyvius (patiriamos

emocijos, interpretacijos bruožai, kylantys vaizdiniai) kriterijus. Mokiniai toliau gilinasi į savo muzikines patirtis, įgunda jas apibūdinti, mokytojo padedami ugdomi muzikinį skonį, identitetą.

Mokiniai skatinami įvertinti ir palyginti įvairių stilių, ir kultūrų, pasirinktų žymiausių kompozitorių ir atlikėjų muziką, stilių ir epochų skirtumus, individualybų bruožus, skirtinges interpretacijas. Siekiant atskleisti ryšius su kitomis gyvenimo sritimis, giliau nagrinėti muzikos atliekamas funkcijas, ieško, analizuojant komentuoja sąsajas su kitais menais ir mokomaisiais dalykais.

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D)

Analizuojamas lietuvių folkloras įvairiuose laikmečiuose ir kontekstuose. Analizuojama lietuvių muzikinio folkloro žanrinė ir funkcinė įvairovė; regionų ypatumai (Dzūkija, Aukštaitija, Suvalkija, Žemaitija, Mažoji Lietuva). Lietuvoje formavęsi specifiniai atskirų etnografinių regionų kultūriniai ypatumai, radę atgarsį to meto muzikos kūrėjų darbuose.

Aptariami folkloro atspindžiai XX a. muzikoje. Ieškoma būdingų pavyzdžių, analizuojamos jų susiformavimo priežastys, nagrinėjami ir aptariami pagrindiniai šio laikotarpio ypatumai, aptariami žymiausi muzikos kūrėjai ir jų darbai (pvz., J. Juzeliūnas, I. Stravinskis, B. Bartokas). Apibūdinamas ir interpretuojamas muzikinės kultūros ryšys su dabarties pilietinės visuomenės vertybėmis, savikūra.

Pvz.,

Igor Stravinsky - The Devil's Dance (The Soldier's Tale)

<https://www.youtube.com/watch?v=uKh22pG0GXw>

Analizuojamas muzikos vaidmuo mūsų gyvenime. Parodos ir aptariamos virtualios Lietuvos ir žymiausios pasaulio koncertų, spektaklių scenos, virtualūs audio gidai, audio ekskursijos, virtualių koncertų platformos. Pristatoma ir analizuojama Lietuvos integrali muziejuų informacinė sistema (LIMIS), leidžianti susipažinti su meno parodomis ar atskirais meno objektais (Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus: turai.limis.lt/ciurlionis-lt/). Aptariant skirtinges muzikos vaidmenis padedama mokiniams formuoti savo muzikinį identitetą.

Galima aptarti muzikos ir psychologinės savireguliacijos temą, analizuoti, kokią įtaka gali daryti muzika psichikai, žmogaus charakteriui. Aptariami natūralūs savireguliacijos būdai (mano muzikinio grojaraščio temos: muzika ir meditacija; muzika ir identitetas; muzika ir judesys).

Mokiniai susipažsta su Vakarų muzikos istorijos raida. Aptariami ir apibrėžiami istoriniai tarpsniai, muzikos ypatumų susiformavimo priežastys, stiliai (viduramžiai, Renesansas, Barokas, Klasicizmas, Romantizmas). Pristatomos ryškiausios asmenybės, jų kūrybos pavyzdžiai, komentuojami šiam laikotarpiui būdingi ypatumai, jų susiformavimo priežastys.

Tinkama paanalizuoti ir moterų kompozitorių vaidmenį bei kūrybą. Šiame kontekste paliečiamos lyčių lygybės, lygių galimybių temos. Analizuojamos ryškiausios asmenybės bei muzikos kūriniuose įprasmintos svarbiausios vertybės, idealai ir idėjos: (pvz., Sapfo, Hildegarda von Bingen, Mira Bai, G. Baciewicz); pristatomos lietuvių moterys kompozitorės (pvz., K. Brunzaitytė, O. Narbutaitė, R. Šerkšnytė, Ž. Martinaitytė).

Pvz., Žibuoklė Martinaitytė's "Inhabited Silences" from "In Search of Lost Beauty..."

https://www.youtube.com/watch?v=NWQQr8_ZkXQ

Analizuojami, tyrinėjami ir apibendrinami šiuolaikinio laikotarpio muzikinės kultūros ypatumai tiek Lietuvoje, tiek ir pasaulyje, ieškoma jų jungčių, panašumų ir skirtumų. Apžvelgiamos ir reflektuoojamos kultūros įvairovės, aplinkos tvarumo, ugdymo karjerai, finansinio raštingumo temos bei jų atspindys XXI pradžios mene, pateikiami ryškiausi populiariosios, elektroninės, alternatyviosios (pvz., ambient, indie rock, free jazz) muzikos pavyzdžiai, interpretacinių galimybių (klasikos kūrinių šiuolaikinės transkripcijos: pvz., A. Vivaldi ar J. S. Bacho kūrinių, atliekami elektrinėmis gitaromis, sintezatoriumi) išskiriama kino filmų, teatro muzika (pvz., lietuviškas filmas, amerikiečių Holivudas, indų Bolivudas, kt.).

A. Vivaldi: Concerti con molti strumenti

https://www.youtube.com/watch?v=ZgE_x1-kkqY

Bach for Brass

<https://www.youtube.com/watch?v=nwEkBt6A6S0>

Bach Mendelssohn St. Matthew Passion Part 1

<https://www.youtube.com/watch?v=xJNs6-FRWE0>

2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus

Siekdami ugdyti mokinį aukštesnius muzikinius pasiekimus, privalome atsižvelgti į itin nevienodą jų muzikinių gabumų, gebėjimų ir muzikinio pasirengimo lygi. Dalis vaikų auga muzikuojančiose šeimose, kitų muzikinė patritis yra gerokai skurdesnė. Dėl to muzikos mokymosi tempas ir mokinį galimybės smarkiai skiriasi. Siekiant, kad motyvuojančią mokymosi sėkmę patirtų visi mokiniai, nepaisant skirtinį jų muzikinių gabumų ar muzikinio pasirengimo lygio, rekomenduojama ugdomają veiklą per muzikos pamoką organizuoti taip, kad klasė taptų besimokančiu bendruomene.

- Idiografinis vertinimas, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio individualią pažangą, skatina mokinį motyvaciją; būtina įvertinti kiekvieno mokinio asmeninę, kad ir nedidelę, pažangą, nurodant, kas tobulintina, ką būtina pataisyti.
- Muzikai gabūs vaikai išryškėja kaip muzikos pamokos lyderiai; bendras klasės mokymosi tempas jų dažniausiai netenkina. Tokiems vaikams būtina skirti sudėtingesnių muzikinių užduočių, kurios sukurtų jų jėgas atitinkantį iššūkį.
- Muzikai gabius ir iniciatyvius vaikus tikslingo įveiklinti kaip muzikos mokytojo asistentus. Kai mokomas groti muzikos instrumentais, atliekamos muzikos rašo ar komponavimo užduotys, muzikiniai klasės lyderiai gali teikti individualią pagalbą tiems klasės draugams, kuriems tokia pagalba yra būtina. Tikslingai įveiklintų gabijuoj mokinį dėka muzikos mokymasis tampa spartesnis ir efektyvesnis
- Sudėtingesnius gebėjimus ugdyti ir aukšesnių pasiekimų veiksmingai pasiekti padeda tinkamai organizuoti grupinio darbo metodai. Ypač fektyvus darbas pogrupiais po 4–5 mokinius kiekviename; pogrupiai sudaromi taip, kad juose būtų skirtinį muzikinių gabumų mokinį. Pogrupiuose mokinai padeda vieni kitiems įveikti mokymosi sunkumus ir iššūkius, jie mokosi vieni iš kitų. Jie mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Darbas pogrupais ne tik paspartina mokymosi procesą, bet ir telkia klasės benduomenę, ugdo mokinį empatiškumą.
- Mokantis dainuoti ar groti instrumentu mokinį individualus pasirodymas prieš klasės draugus skatina siekti pažangos ir muzikos atlikimo kokybės. Individualiems pasirodymams prieš klasę kviečiami savanoriai, norintys pademonstruoti savo muzikinius pasiekimus. Užduotis klasės draugams – atidžiai išklausyti ir pagirti, išsakant teigiamus atlikimo ar kūrinio momentus. Mokiniai taip pat skatinami išsakyti savo pastebėjimus, įvardyti tobulintinus atlikimo / kūrybos aspektus.
- Mokymosi tempo individualizavimas. Tinkamai parinktas mokymosi tempas, mokinio individualų pajėgumą atitinkančios užduotys muzikuojant leidžia patirti „srautą“, skatina savivertę, savižiną ir asmenybės ūgtį (Csikszentmihalyi, 2016).

2.1. Pasiekimų sritys

Muzikos dalyko programe išskiriamos trys esminės pasiekimų sritys: Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A); Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B); Muzikos pažinimas ir vertinimas (C);. Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D), bei kiekvieno koncentro mokinių muzikinių pasiekimų raida pagal šias sritis.

Sritys viena kitą papildo ir glaudžiai siejasi tarpusavyje. Kiekvieno koncentro pasiekimai formuluojami atsižvelgiant į mokinių raidos ir amžiaus tarpsnių ypatumus bei anksčiau įgytą mokymosi patirtį. Pasiekimai siejasi su atitinkamų klasių mokymosi turiniu.

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Remiantis mokinių turima muzikavimo patirtimi, ugdytiniams siūloma rinktis muzikavimo repertuarą, atsižvelgiant į jų muzikinį skonį, prioritetus, muzikavimo gebėjimus ir įgūdžius. Pasirenkamas repertuaras turėtų atitikti ir vystyti mokinių gebėjimus, atlikimo techniką, sudarant galimybes muzikuoti po vieną ar ansamblyje. Mokiniai kuria ir įgyvendina atliekamo kūrinio interpretacijas, jas pristato, aptaria ir tobulina. Muzikos atlikimo tobulinimas atskleidžia mokinių skonį, stiliaus pojūtį, muzikinio identiteto savitumą. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

Nagrinėja atliekamą kūrinį, aptaria jo interpretavimą (A1).

Pristato, atlieka (vienas ar su kitais) pasirinktą kūrinį, vertina savo ir kitų atlikimą (A2).

Dalyvauja muzikiniame ir kultūriniame gyvenime (A3).

Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

Muzikinė kūryba padeda mokiniams gyvai patirti ir suprasti, kaip yra kuriama muzika. Mokiniai susipažsta su muzikinių idėjų generavimo, atrankos, konstravimo, fiksavimo procedūromis, jas išmègina praktiskai, skatinant juos improvizuoti balsu ar instrumentais individualiai ir ansamblyje, remiantis individualiais improvizavimo įgūdžiais įgytais ankstesniais mokymosi metais. Užduočių atlikimas turėtų būti individualizuotas, atskleidžiantis individualius mokinių gebėjimus ir įgūdžius, skatinantis pajusti sėkmę ir tobulėti. Improvizuojama naudojant vaizdus, analogijas, simbolius, metaforas, nukreipiant mokinių pastangas tinkama linkme užduočių pagalba. Kūrybinės užduotys turėtų sietis su mokinių improvizacijos procese įgytais įgūdžiais ir gebėjimais. Mokiniai kuria (komponuoja, aranžuoja) individualiai arba bendradarbiaujant; generuoja meninę idėją ir ją įgyvendina įvairiais būdais ir technikomis. Šios srities pasiekimus nusako trys požymiai: gebėjimas improvizuoti muzikinius darinius, gebėjimas komponuoti taikant muzikinės kalbos elementus nei struktūras, gebėjimas pristatyti bei vertinti savo ar kitų kūrybą. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

Improvizuoja muzikinius darinius (B1).

Komponuoja vienas ir su kitais, taikydamas muzikinės kalbos elementus ir struktūras (B2).

Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą (B3).

Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas (C)

Muzikos pažinimas ir vertinimas apima muzikos kūrinių klausymąsi ir jų nagrinėjimą įvairiais aspektais, asmeninio estetinio santykio su muzika suvokimu, kūrinių ir muzikos reiškinių (kūrinių, žanrų ir stilių, kultūrų ir subkultūrų, asmenybų) bei jų kontekstų (sociokultūrinių, istorinių) plėtojimą ir nagrinėjimą, aplinkos muzikinio gyvenimo stebėjimą ir sąsajas su mokinių asmenine patirtimi bei pasirinkimais. Muzikos pažinimas ją klausant, analizuojant ir vertinant papildo muzikavimo ir muzikos kūrybos veiklas asmeninio estetinio santykio su muzika suvokimu. Muzikos pažinimas ir vertinimas leidžia pažinti sukauptas istorijos bėgyje muzikinės kultūros vertybes, kurios yra būtinės kiekvieno asmens kultūros komponentas, išprususio muzikos klausytojo savastis. Muzikos kūrėjo – atlikėjo – klausytojo vaidmenų perpratimas įgalina įgyti visybėską muzikinę patirtį. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

Nagrinėja kūrinio muzikinės kalbos ir formos ypatybes (C1).

Kūrinio meninį įspūdį sieja su jo muzikinėmis savybėmis skirtingomis perspektyvomis, reflektuoja savo estetinę patirtį (C2).

Tyrinėja muzikos kūrinio kontekstus, paskirtį, integracines sąsajas, komentuoja muzikinių stilių ir kultūrų įvairovę (C3).

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D)

Šios srities pasiekimai apima Lietuvos ir pasaulio muzikinio kultūrinio konteksto pažinimą: muzikos reiškinių bei jų kontekstų (sociokultūrinių, istorinių) nagrinėjimą, savitumą analizę ir tarpusavio ryšių bei

jungčių paiešką. Mokiniai skatinami stebeti muzikinį gyvenimą ir ieškoti sasajų su asmenine patirtimi bei pasirinkimais. Muzikinė kultūra ir jos kontekstai bei jungtys suvokiami ir per mokinių dalyvavimą muzikiniame kultūriniame gyvenime. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

Apibūdina Lietuvos muzikinės kultūros bruožus, raidos tendencijas, ieško sasajų su kitomis kultūromis (D1).

Atpažįsta, lygina ir vertina pasaulio muzikinių kultūrų reiškinius (D2).

Dalyvauja muzikiniame-kultūriniame gyvenime ir vertina asmeninės patirties kontekste D3).

2.2. Aukštesnius mokinių pasiekimus skatinantys būdai

Aukštesniams mokinių muzikiniams pasiekimams ugdyti naudotinių įvairūs pažangą ir mokymosi sékmę efektingai skatinantys būdai:

1. Formuojamasis (ugdomasis) vertinimas taikant nustatytus ar sutartus vertinimo kriterijus;
2. Užduoties suskaidymo į etapus taikymas muzikavimo ir kūrybos pasiekimų ugdymui (1 pav.)

1. Užduoties pateikimas ir analizė; kriterijų aptarimas	2. Tyrinėjimas ir mokymasis	3. Priežiūra ir aptarimas	4. Tobulinimas	5. Galutinis pasirodymas
---	-----------------------------	---------------------------	----------------	--------------------------

1 pav. Muzikavimo ir kūrybos užduočių atlikimo procesas:

2.3. Formuojamasis vertinimas ir vertinimo kriterijai

Formuojamasis vertinimas ir vertinimo kriterijai.

Kokybiška grįztamoji informacija – formuojamasis vertinimas – padeda mokinui suprasti savo mokymąsi ir kontroliuoti mokymosi kokybę. Ji orientuota į mokinių **pažangą**: pažanga daroma kai mokiniai žino ir supranta, ką jie turi pagerinti ir jiems duodama laiko atlkti reikiamus pataisymus; ir **pasiekimus**: jei kiekviename mokymosi cikle mokiniai darys pažangą, tai galimybės pademonstruoti geresnius pasiekimus tikrai išaugs.

- Formuojamasis vertinimas įkomponuojamas į mokymosi procesą ir yra orientuotas į ateitį, geresnius mokinių pasiekimus.
- Formuojamasis vertinimas siekia žinojimą ir supratimą plėtoti.
- Formuojamasis vertinimas yra tėstiniškas ir dinamiškas.
- Formuojamasis vertinimas išsivysto iš spontaniško dialogo ir sąveikos.

Svarbu, kad mokytojas pateiktų mokiniams aukštos kokybės standartų pavyzdžius, mokytų atpažinti kokybės skirtumus, parodytų, kaip judėti į priekį, siekiant aukštesnės kokybės. Teigiantieji, kad vertinimas gali pakenkti motyvacijai, neskiria pakankamai reikšmės vidinei motyvacijai, kurios vienas pagrindinių elementų yra siekti meistriškumo bei tobulejimo. Neretai mokiniai per daug susitelkia į pažymj, kuriuo jie bus apdovanoti už atliktą darbą. Jiems nesvarbu pastebėjimai ir komentarai, kurie padetų pagerinti rezultatus. Tokie mokiniai turėtų būti mokomi suprasti grįztamojo ryšio naudą – tai neįvyks savaime. Mokiniam turi būti sudaromos galimybės tinkamai pasinaudoti grįztamaja informacija, patirti jos poveikį mokymuisi.

Grįztamosios informacijos tipai:

Patvirtinimas – teikiamas kaip galint greičiau atlikus užduotį: „Puikiai padirbėta, Benai, tu prisiminei saugaus elgesio taisykles, kol ruoše stiklo pagrindą savo dailės darbui.

Plėtros – „Elena, kitą kartą dainuodama aiškiau tark žodžių galūne, taip klausytojas geriau supras tekstą.

Grįztamosios informacijos veiksmingumas:

informacija pritaikyta tenkinti skirtingus individualius mokinių poreikius ir orientuotas į pastebimus įrodymus – mokinio rašto ar praktinius darbus, arba duotos užduoties atlikimą

- sutelkta į individualios veiklos dalykus.
- vienu metu susijusi tik su vienu dalyku.

Veiksmingos grįztamosios informacijos naudingumas.

Nekyla abejonių, kad mokiniai gali ir gauna naudos iš grįztamosios informacijos:

- jie sužino, kaip sekasi judėti į priekį.
- jei yra informuoti apie savo stiprybes ir žino, ką dar reikia pagerinti.
- jie žino, ką turi daryti, kad rezultatai pagerėtų.

Veiksminga grįztamoji informacija ir tinkamas jos naudojimas gali pagerinti:

Lietuvos muzikiniame ugdyme mokiniai dažnai giriami, skatinami pasitikėti savo jėgomis, pabrėžiama jų mokymosi sėkmė. Tačiau čia kyla kitokia problema. Neteisingai manydami, kad mokinius motyvuoja nuolatinis gyrimas, geriausią norą vedini mokytojai dažnai apipila juos perdėtomis liaupsėmis (pvz., „Puikiai atlikta!“), kurios yra pernelyg bendros, todėl nenaudingos, arba per daug pozityvios, todėl netikslingos. Daugelis motyvacijos teoretikų pabrėžia, kad mokiniai, galintys suvokti bei kontroliuoti savo mokymosi rezultatus, yra labiau motyvuoti siekti aukštesnių rezultatų.

Kokybiškas formuojamasis vertinimas muzikos pamokose neatsiejamas nuo vertinimo kriterijų. Kriterijai ypač reikalingi siekiant ugdyti aukštesnių mokinų muzikavimo ir muzikos kūrybos pasiekimus. Kriterinio vertinimo pagrindas – tam tikri kriterijai ar standartai, su kuriais lyginami mokinio pasiekimai. Atlikimo kriterijai yra gairės, taisyklės ir principai, pagal kuriuos mokinį atsakymai, produktai ar atlikimas bus vertinami. Jais apibrėžiama, iš kokių mokinio atlikimo ar produkto aspektus reikia atkreipti dėmesį, siekiant vertinti šią kokybę.

Gerai suformuluotiemis kriterijams būdingos tam tikros savybės. Mokiniai iš jų sužino, kas laikoma „geru kokybišku darbu“, ir ko jie turėtų išmokti.

Norimos vertinimo rubrikų kriterijų savybės (Brookhart, 2013, p. 25)

Savybės. Kriterijai yra...	Aiškinimas
... tinkami	Kiekvienas kriterijus atspindi standarto, programos tikslo ar ugdymo rezultato aspektą, kurį tikimės, kad mokinys bus išgijęs.
... apibrėžiami	Kiekvieno kriterijaus apibrėžimas yra suprantamas. Dėl jo reikšmės sutaria ir mokiniai, ir mokytojai.
... suvokiami	Kiekvienas kriterijus apibrėžia atlikimo savybę, kurią suvokia (paprastai pamatęs ar išgirdęs) ne atliekantysis, bet kitas.
... saviti, skiriasi vienas nuo kito	Kiekvienas kriterijus įvardija skirtinę mokymosi rezultato aspektą, kurį atlikimu ketinama vertinti.
... kompleksiški	Paėmus visus kriterijus kartu, apibrėžiama atlikimu vertinamo mokymosi rezultatų visuma.
... tokie, kurių apibrėžimai išsidėsto kokybės kontinume	Kiekvieną kriterijų galima apibrėžti skirtiniais atlikimo lygiais.

Mokytojui yra labai svarbu aptarti vertinimo kriterijus su mokiniais. Taip padidinamos mokinį galimybės įsitraukti ir kontroliuoti savajį mokymosi procesą. Vertinimo kriterijai turi būti aiškūs ir pateikiami prieš atliekant užduotis. Tai yra svarbu todėl, kad visi mokiniai suprastų, ką jie stengiasi pasiekti duotoje užduotyje ir kodėl jie tai daro. Mokytojui reikia:

- pateikiant mokymosi uždavinius ir vertinimo kriterijus vartoti mokiniams suprantamą kalbą, patikrinti supratimą.
- pasitelkiant pavyzdžius parodyti, kaip vertinimo kriterijai gali būti išpildyti.
- įtraukti vieni kitų vertinimą taikant nurodytus kriterijus.
- skatinti įsivertinimą efektyviai panaudojant vertinimo kriterijus.

2.4. Muzikavimo ir kūrybos užduočių atlikimo procesas

Kaip rodo mokytojų patirtis, sunkiausia jiems įvertinti mokinį muzikavimo ir muzikos kūrybos pasiekimus. Kai stokojama efektyvių vertinimo įrankių (kriterijų, formuojamųjų komentarų), sunku padėti mokinimas pasiekti geresnių muzikinės raiškos pasiekimų.

Vienas iš efektyviausių būdų padėti mokiniams pasiekti geresnių muzikinės raiškos pasiekimų yra užduoties skaidymas į logiškus etapus, iš kurių pasiekimų gerinimui turi ypatingos svarbos turi peržiūrėjimo ir tobulinimo etapai. Būtina priminti, kad pateikiamoje raiškos užduotyje jau turi būti integruoti jos atlikimo kokybę apibrėžiantys vertinimo kriterijai, arba jie turi būti aptariami atskirai.

Kai taikomas vienas kito vertinimas pagal kriterijus, mokiniai turi geresnes galimybes suprasti, kokio rezultato tikimasi. Iš visų mokinių visada atsiras tokis (ar mokinių grupė), kuris geriausiai atitiks kriterijus ar net juos viršys. Taip turėsime gero, siektino darbo pavyzdį.

Į geresnius mokinių pasiekimus orientuotos muzikos kūrybos užduoties ir mokymosi proceso taikymo pavyzdys

Instrumentinis teatras

Užduoties atlikimas skaidomas etapais, kurie po vieną ar jungiant po kelis, atsižvelgiant į klasės pajėgumą, atliekami pamokose. Šios užduoties sėkmė priklauso nuo mokytojo gebėjimo paskirstyti ir valdyti laiką.

1 etapas: užduoties paskelbimas.

2 etapas: tyrinėjimas. Mokiniai iš klasės aplinkos pasirenka objektą (gali būti bet koks daiktas ar instrumentas), kuris bus jo instrumentas. Tuomet skiriamos 2–3 minutės ištyrinėti to instrumento garsinę medžiagą, – kaip ir kokius garsus juo galima išgauti. Paskatiname mokinius ieškoti kad ir keičiausią techniką, grojimo būdą.

3 etapas: organizavimasis. Klasė skirstoma į 2–4 grupes (grupės sudaromos iš greta sedinčių mokinii). Kiekviena grupė turi sukurti savo ritminę frazę (4 taktus). Galime mokiniams nurodyti, kokius ritmo darinius derėtų įtraukti (pvz., sinkopes, trioles, šešioliktaines, ar pauzes). Šiam etapui skiriame iki 5 min.

4 etapas: aranžavimas ir instrumentavimas. Mokiniai prisimena pagrindinius instrumentinio teatro bruožus – atrasti kuo daugiau instrumento galimybų, grojimo technikų, garso išgavimo būdų, fiziškai demonstruoti grojimą, svarbu judesio ekspresija, viso pasirodymo vizualumas. Šiame etape kiekvienas grupės narys savo instrumentu įgarsina sukurtą ritmą. Grupei svarbu susitarti, kiek kartą ritmo frazė bus kartojama, kaip instrumentai ji atliks (kanono principu, paeiliui, visi kartu ar pan.), kaip bus pasiekta teatrališkumo efektas. Svarbu ir kiekvieno atlikėjo individualus ekspresyvumas, ir bendras grupės vaizdas. Šiam etapui skiriame apie 10 min.

5 etapas: peržiūra. Grupės paeiliui atlieka savo kompozicijas viena kitai. Prašome mokinį aptarti pasirodymus – kaip pavyko realizuoti instrumentinio teatro ypatumus, – kiekvienai grupei įvardijant, ką jau pavyko pasiekti, o ką dar derėtų patobulinti. Aptariant pasirodymus taikomi aptarti užduoties vertinimo kriterijai. Skiriame apie 15 min.

6 etapas: tobulinimas. Kiekviena grupė tobolina savo kompozicijas pagal išsakytus pasiūlymus ir vadovaudamasi savo įžvalgomis – po revizijos etapo kiekvienai grupei tikrai kilo minčių, ką padaryti geriau.

7 etapas: baigiamasis pasirodymas – koncertas. Kiekviena grupė dar kartą atlieka savo kompozicijas. Įvyksta jų aptarimas ir įvertinimas. Etapui skiriama iki 15 min.

Etapas plius: orkestro koncertas. Kiekvienas orkestras yra sudarytas iš instrumentų grupių. Šio metodo kontekste orkestro grupe tampa kiekviena kūrusi klasės grupė, o partitūra susideda iš grupių sukurtų kompozicijų. Pasitelkiant dirigentą, visos grupės sujungiamos į bendrą kūrinį: dirigentas parodo, kuri grupė pradeda groti, kurios ir kokia tvarka prisijungia ar nutyla, kokia dinamika grojama, kada užbaigama. Dirigentų gali būti keli, kartu iš tos pačios medžiagos gausime keletą skirtinį kompozicijų. Galima bandyti jungti kompoziciją vadovaujantis vien tik muzikine intuicija – tuomet grupės pradeda ir nustoja groti kontroliuodamos bendrą muzikinę-teatrinę vyksmą klausa. Šiuos koncertinius pasirodymus tikrai verta nufilmuoti ir panagrinėti rezultatus. Tikėtina, kad mokinius nustebins jų pačių kūrybiškumas.

3. Tarpdalykinį temų integravimas. Dalykų dermė

Muzika pasižymi plačiomis tarpdalykinės integracijos galimybėmis. Ją įmanoma sieti su praktiškai visais mokomaisiais dalykais. Tačiau tos sąsajos ir integracinių ryšiai turėtų būti lankstūs ir situatyvūs, pritaikyti konkretių situacijai. Svarbiausios tam sąlygos: (1) mokytojų lankstumas, atvirumas, kūrybiškumas; (2) glaudus muzikos ir kitų dalykų mokytojų kūrybinis bendradarbiavimas.

3.1. Muzikos ir kitų mokomųjų dalykų integravimas pagrindiniame ugdyme (5–10 kl)

Tarpdalykinė integracija plėtojama ir pagrindinės mokyklos pakopoje (5–10 klasėse). Būtina atsižvelgti į tai, kad (a) pagrindinėje mokykloje skirtinti mokytojai dalykininkai veda skirtintą dalykų pamokas; (b) šioje pakopoje muzikai skiriama viena savaitinė valanda. Todėl tarpdalykinė integracija yra situatyvi; ji remiasi pedagogų tarpusavio susitarimais ir mokiniai tarpusavio susitarimais ir kūrybiniu bendradarbiavimu. Galimos įvairios tarpdalykinės integracijos formos, pvz., bendros temos, bendra projektinė veikla.

3.1.1. Muzikos integracija su lietuvių kalba

- Ilgieji ir trumpieji garsai, skiemens (kalba), ilgos ir trumpos gaidos (t. y. ketvirtinės ir aštuntinės).
- Muzikinė „klausimo-atsakymo struktūra“ (pvz., Kalėdų daina-žaidimas „Kam tavo, vilkeli“, daina „Sodai, sodai, leliumoj“).
- Kirčiuoti ir nekirčiuoti skiemens (kalba), akcentas, stiprioji takto dalis (muzika).
- Smulkiosios tautosakos (mīšlių, patarlių) ritmai, jų panaudojimas mokantis būdingų ritmo formuliu (pvz., 3/8 metro: „Meška su lokiu - abudu tokiu“; „Kaip pasiklosi, taip išmiegosi“, „Kuo vilkas senyn, tuo dantys aštryn“ ir kt.) ritmo formules – tam-ti, ti-tam, ti-ti-ti.
- Dainuojamoji lietuvių tautosaka (paukščių balsų mēgdžiojimai, vaikų dainos ape gyvūnus, formulinės grandininės, kumuliatyvinės ir kt. dainos, kalendorinių švenčių ir apiegių dainos).

3.1.2. Muzikos integracija su matematika:

- Paprastoji trupmena ir muzikinis metras (pvz., 2/4, 4/4, 3/8, 3/4);
- Paprasti melodinės ar ritminės simetrijos atvejai; trijų dalių (ABA) forma, rondo (ABACA) forma;
- Paprasti praktiniai kombinatorikos pavyzdžiai (keliais skirtingais būdais galima išdėstyti tris raides, tris skaitmenis, tris figūras ar tris natas)
- Natų ritminės vertės ir jų proporcijos (1:2:4:8:16); ritmo verčių „piramidė“.

3.1.3. Muzika ir Pasaulio pažinimas:

- Latvių ir estų vaikų dainos;
- Lietuvos etniniai regionai, tarmės ir dainos;
- Lietuvos tautų dainos;
- Europos ir Pasaulio vaikų dainos (pvz., vokiečių „O Tannenbaum“; italų „L'inverno e passato“, Afrikos, Okeanijos, japonų, turkų vaikų dainos ir žaidimai).

3.1.4. Muzika, dailė, šokis.

- Skambančios muzikos perteikimas spalvomis ar linijomis;
- Programinės muzikos pavyzdžių klausymasis ir nagrinėjimas, piešimas skambant muzikai (pvz., Vivaldžio „Pavasaris“; N. Rimskio-Korsakovo „Kamanės skrydis“; E. Grygo „Rytas“)
- Lietuvių liaudies rateliai ir žaidimai, šokiai, kuriuos galima ir muzikuoti (pvz., dūdele groti dviem balsais), ir atliliki kaip šokį (pvz., „Pjoviau šieną“, „Trepsiukas“).

3.2. Ugdymo muzika metodai tarpdalykinėse pamokose.

Ugdymo muzika metodai taikytini tarpdalykinėms pamokoms, projektams, siekiant optimaliau ugdyti bendrąsias kompetencijas. Integracija su muzikos dalyku vyksta dviem būdais:

1. Kai į muzikos pamoką integruojamos kitų dalykų temos, ugdymo(si) priemonės.
2. Kai muzikos dalyko elementai integruojami į kitus dalykus.

3.3. Integruiotų muzikos ir kt. Dalykų pavyzdžiai.

Kūrybinė užduotis „8 taktais“

„8 taktais“ – tai integruiotas muzikos ir informacinių technologijų projektas. Užduotis gali būti pritaikoma visiems klasių koncentrui nuo 5 klasės. Jei pradinėse klasėse mokiniai turi informacinių technologijų pamoką, tuomet ir pradinių klasių mokiniams ši užduotis yra įveikiama. Ji gali būti skiriama kaip

projektinis darbas arba atliekama tuo metu, kai mokyklos nuožiūra yra organizuojama veikla birželio mėnesį, ar kitu pasirinktu metu. Užduoties metu įtvirtinami raidiniai natų pavadinimai.

1 etapas. Kūryba. Muzikos pamokoje su mokiniais sutariama sukurti 8 taktų melodiją (C-dur arba a-moll tonacijos) naudojant pirmosios oktavos natas. Vyresniųjų klasių mokiniai gali pasirinkti kitą tonaciją, kurti platesnės apimties melodijas. Kuriant melodiją kitoje tonacijoje ar platesniame diapazone vertėtų žinoti, kad programuojant rasis daugiau darbo, reikės užkoduoti daugiau skirtingų natų.

Kurdami melodiją mokiniai pasirenka tinkamą metrą. Pradinių klasių mokiniams rekomenduojama rinktis nesudėtingą metrą (2/4 ar ¾), naudoti ketvirtines bei aštuntines natas. Nuo 5 klasės skirtingų ritminių verčių galėtų daugėti, o vyresnių klasių mokiniai galėtų kurti sudėtiniose ar kintamuose metruose.

2 etapas. Peržvalga. Mokiniai savo sukurtas 8 taktų melodijas solfedžiuoja, groja pasirinktais melodiniais instrumentais ar virtualia klaviatūra.

3 etapas. Tobulinimas. Jei reikia, mokiniai koreguoja savo sukurtą melodiją.

4 etapas. Programavimas. Informacinių technologijų pamokoje, naudodamiesi <https://scratch.mit.edu/> platforma, programuoja muzikos garsus. Kiekvienai natai priskiria raidinį pavadinimą: do - c, re - d, mi - e, fa - f, sol - g, la - a, si - b (arba h - pagal klasės susitarimą). Mokosi atlikti savo sukurtą melodiją (grodami naudojasi klaviatūra). Scratch programe programuojamos natos galėtų atrodyti taip: <https://scratch.mit.edu/projects/512715696>

5 etapas. Atlikimas. Integruota muzikos ir informacinių technologijų pamoka. Mokiniai atlieka savo sukurtas melodijas, pristato klasės draugams.

6 etapas. Vertinimas. Mokiniai vertinami už teisingai suprogramuotas natas. Už teisingai Scratch programėlėje įgrotą melodiją (aiški melodija, ritmas, išlaikomas tempas).

4. Kalbinių gebėjimų ugdomas per dalyko pamokas

Per muzikos pamokas mokiniai turtina savo kalbą ir muzikos sąvokų žodyną, pratinasi sklandžiai reikšti savo mintis, apibūdindami ir apibūdindami klausomus/atliekamus muzikos kūrinius, išsakydami savo kūrybinius sumanymus, vertindami savo ir kitų atlikimą. Mokinijų kalbiniai gebėjimai muzikos pamokose yra ugdomi nuolatos, o muzikinių sąvokų žodynas plėtojamas visuose klasių koncentruose. Pirmaisiais ir antraisiais mokymosi metais mokiniai aktualizuoją dar ikimokyklino ir priešmokyklino amžiaus laikotarpiu sužinotas ir vartotas sąvokas, jas praturtina naujomis, taip suformuodami bazinį muzikinių dalykinių sąvokų žodyną. Kad šis žodynas būtų aktyvus, su savokomis reikia ne vien susipažinti, bet būtina jas nuolat vartoti tinkamuose kontekstuose. Nuolat vartojoama sąvoka mokinui tampa įprasta, nekelianti kognityvinės įtampos. Naujai pristatomos sąvokas būtina išaiškinti, tačiau nedera jų vengti arba specialiai keisti buitine kalba. Muzikinių dalykinių sąvokų vartosenos praktikoje šias sąvokas galima aiškinti vienas kitomis. Taip susiklosto aiški dalykinių sąvokų sistema, tampa geriau suprantami jų tarpusavio ryšiai.

Muzika veiksmingai padeda mokytis svetimujų kalbų. Dainų dainavimas originalo kalbomis yra viena veiksmingiausių priemonių, padedančių itin greitai išmokti eiliuotus kitų kalbų tekstus. Drauge su melodija mokiniai ypač lengvai išmoksta tą kalbų leksiką ir fonetiką. Tai veiksminga ne tik pradinėse, bet ir vyresnėse klasėse. Mokytojų praktinė patirtirtis liudija, kad per vienus mokslo metus mokiniai gali išmokti neilgos apimties dainų maždaug 10-čia skirtingų svetimujų (kai kada mokiniamis visai nepažįstamų) kalbų.

Viena svarbiausių sąlygų mokinijų kalbiniamis gebėjimams per muzikos pamokas ugdyti – tai raiški, turtinga, taisyklinga paties mokytojo kalba, jo kalbos kultūra, viešojo kalbėjimo įgūdžiai ir dalykinis žodynas. Mokytojas kalbos kultūros požiūriu mokiniamis turėtų būti sektinas pavyzdys: kalbėti aiškiai, su

tikslia artikuliacija ir raiškia intonacija. Vengtinis kai kurios dažnokai pasitaikančios kalbos klaidos, susijusios su netaisyklingai vartojamu vietininko linksniu: (a) neteisingai vartojamas vietininko linksnis kūrinio tonacijai nusakyti (pvz., „kūrinys sukurtas (skamba) C dur tonacijoje“; t. b. „kūrinys yra C dur tonacijos [kilm.]“ arba „... yra sukurtas (skamba) C dur tonacija“); (b) neteisingai vartojamas vietininko linksnis kūrinio metrui nusakyti (pvz., „menuetas sukurtas 3/4 metre“; turi būti: „menuetas yra 3/4 metro“).

Būtina parbrėžti, kad pati muzika yra neverbalinė komunikavimo priemonė, generuojanti savitas muzikines (dažnai abstrakčias) reikšmes, kurių įprasta žodine kalba perteikti nėra įmanoma. Tai ypač akivaizdu klausantis instrumentinės muzikos kūrinių, juos kuriant ar atliekant. Todėl verbalinis (žodinis) bendravimas muzikos pamokoje nelaikytinas vienintele ar svarbiausia komunikavimo forma: pati muzika suteikia galimybę bendrauti ir neverbaliniu būdu. Vis dėlto įprasta žodinė kalba yra aptariant ir apibūdinant ir nagrinėjant muzikos kūrinius, reiškinius ir muzikos socialinius, istorinius, kultūrinius kontekstus. Tačiau greta žodinės kalbos, muzikos pamokoje vertėtų pasitelkti ir kitus komunikavimo būdus (pvz., jadesiu parodyti frazių struktūra, atskleisti muzikos judėjimo pobūdį; veido mimika perteikti nuotaiką, dinamikos kaitą; grafine schema pavaizduoti kūrinio formą, linija ar kreive parodyti melodijos judėjimo kryptį ir pan.). Raiškus judesys ir tikslingai vaizdinės priemonės gali reikšmingai papildyti žodinio komunikavimo priemonių arsenalą, mokantis perteikti muzikos pobūdį, jos struktūrą, formą, apibūdinant muzikos kūrinius.

4.1. Dalykių sąvokų vartojimas.

5–6 klasės. Šiame koncentre rekomenduojama pakartoti pradinėse išmoktas sąvokas ir jas giliau įtvirtinti, vartojant jas tinkamose situacijose ir kontekstuose. Siūloma išmokti ar pakartoti šias sąvokas: nata ir gaida, melodija ir dermė (mažoras, minoras, pentatonika), ritmas ir metras (dvejiniai ir trejiniai, paprastieji ir sudėtiniai, mišrieji metrai). Muzikos formos: dviejų ir trijų dalių, rondo, variacijos, kanonas ir burdonas. Opera, aria, uvertiūra, duetas, trio, ansamblis; operos solistų balsai (sopranas, mecosopranas, kontraltas; tenoras, baritonas, bosas).

7–8 klasės. Septintoje ir aštuntoje klasėse, atsižvelgiant į šio amžiaus tarpsnio psichologinės raidos ypatumus, mokinį poreikį ieškoti savosios muzikinės tapatybės, ypač rekomenduojama mokinius susipažinti su įvairių populiariosios muzikos žanru, stilių bei subkultūrų muzikai būdingomis sąvokomis (išskaitant ir plačiai vartojamą slengą). Papildomai dėmesio vertėtų skirti korektiškam sąvokų vartojimui, mokantis atsikrti noriminę ir nenorminę kalbą (slengą), lietuviškos ir tarptautinės kilmės sąvokas (pvz., gaida, nata, melodija, harmonija, džiazas ir kt.), įprastus muzikos terminus ir subkultūrų muzikai būdingą žargoną. Šiame koncentre tikslinga susipažinti ir mokyti vartoti su įvairiais populiarosios muzikos žanrais ir stiliais susijusias technines sąvokas: kvadaras (pasikartojanti simetriška 4-ių, 8-ių, 16-os ar 32-jų taktu struktūra); septakordas, nonakordas (akoradai, tarp kurių kraštinių gaidų yra septimos ar nonos intervalai). Bliuzas, džiazas, swingas, regis (*reggae*), soulas (*soul*), fankas (*funk*), hiphopas (*hip-hop*), grūvas (*groove*), ofbytas (*off-beat*). „Repas“ ir „repuoti“ (angl. *rep* – lengvas smūgis) – ritmingas dainos žodžių sanadvimas; skanduoti ritmingai, tačiau be melodijos. „Rifas“ (*riff*) – pasikartojanti ritmo figūra, būdinga roko, fanko, metalo muzikai, ypač gitaros, bosinės gitaros ar pučiamujų partijoms.

9–10 klasės ir I–II gimnazijos klasės. Šiame koncentre tikslinga įvairias muzikines sąvokas (ypač susijusias su kūrinio žanru, stiliumi) mokyti vartoti platesniuose istoriniuose, socialiniuose ir kultūrinuose kontekstuose, šių sąvokų taikymą siejant su istorijos, geografijos, literatūros kontekstais, dailės, kitų meno dalykų ir kitų sričių žiniomis. Diskutuodami, analizuodami, argumentuodami, pristatydami muzikos kūrinius, kūréjus ir atlikėjus, mokiniai pasitelkia ir pritaiko platesnį žodyną, lavina viešojo kalbėjimo įgūdžius, Rekomenduojama daugiau dėmesio skirti pagrindinėms istorinių stilistinių muzikos epochų bei su jais susijusiomis sąvokomis. Pravartu aptarti ir nagrinėti Antikos, viduramžių (grigališkasis choras), renesanso, baroko, klasicizmo, romantizmo, modernizmo muziką, aptarti šioms epochoms būdingų žanru pavadinimus ir sąvokas, susipažinti su XX a. muzikinės kūrybos kryptimis ir

stilistinėmis tendencijomis, komponavimo technikomis (impresionizmas, ekspresionizmas, konkrečioji muzika, fovizmas, neofolklorizmas, minimalizmas, dodekafonija, serializmas, aleatorika, sonorsitika, puantilizmas).

4.2. Nuotolinio ugdymo galimybės muzikos pamokoje, ugdant kalbinius gebėjimus.

Nuotolinė muzikos pamoka – tai tokia pamoka, kurioje muzikos mokytojo ir mokinį tarpusavio sąveika vyksta vaizdo konferencijų ir pokalbių platformų aplinkoje (ZOOM, TEAMS, MOODLE ar kt.). Bendravimas per internetines pokalbių platformas turi savų ypatumą: jis vyksta asinchroniškai, t. y. su šiokiu tokiu vėlavimu, kuris būtinė signalui užkoduoti, perduoti ir jį vėl iškoduoti. Ši aplinkybė sinchroninį muzikavimą (dainavimą, grojimą) drauge su klase daro neįmanomą. Todėl tenka pripažinti, kad visavertė muzikos pamoka internetu vis dėlto yra ribotų galimybių, kontaktinę pamoką ji gali pakeisti tik iš dalies. Bendro muzikavimo stysių iš dalies galima kompensuoti, kai visi vaizdo konferencijos dalyviai, išskyrus mokytoją, muzikuoją savo mikrofonus: kiekvienas mokinys girdi tik mokytojo balsą (instrumentą) ir gali prie jo prisiderinti. Tačiau tuomet mokytojas neturi atgalinio garsinio ryšio. Toks ryšys įmanomas tik muzikuojant po vieną. Tą mielai daro drąsesnieji klasės mokiniai. Kiti klasės mokiniai yra skatinami įvertinti, korektiškai išsakyti savo pagyrimus, patarimus, pastebėjimus.

Per vaizdo konferencijas galima mokytis improvizuoti, tačiau tik naudojant muzikinio pokalbio metodą (kai mokytojas improvizuoja frazė-klausimą, o vienas iš mokinii – „frazė-atsakymą“). Šio metodo galimybės taip pat ribotos: (1) muzikinis pokalbis gali vykti tik tarp dviejų iš anksto pasirinktų dalyvių, kitiems pasyviai klausant; (2) improvizuojant ritmo darinius dėl signalo vėlavimo iškyla keblumų (atsakymas visuomet truputį vėluoja). Mokiniai per vaizdo konferenciją gali demonstruoti ilgesnės apimties improvizacijas (pvz., virtualiu pianinu), su klasės draugais jas aptarti.

Platesnės galimybės atsiveria per vaizdo konferencijas organizuojant muzikos įrašų klausymąsi ir jų aptarimą, nagrinėjimą. Mokiniai gali pristatyti ir aptarti jiems patikusį kūrinį ar atlikėją. Tokia veikla padeda lavinti mokinį kalbėjimo įgūdžius, turtinti jų dalykinį žodyną.

5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 proc. pamokų.

Atnaujintose programose rekomenduojama 70 proc. mokytis privalomo turinio, kitus 30 procentų rinktis pačių mokytojų nuožiūra. Muzikos pamokose laisvai pasirenkamas turinys gali būti formuojamas atsižvelgiant į: (a) konkrečios klasės muzikinio pasirengimo lygi; (b) mokinii muzikinius poreikius ir interesus; (c) mokytojo muzikinius interesus ir stiprybes; (d) tam tikros mokyklos, miesto, regiono tradicijas. Privalomas ir pasirenkamas turinys, atsižvelgiant į nevienodą klasių pasirengimą ir skirtingą mokymosi tempą, pasirinktinai gali būti modeliuojamas keliais skirtingais būdais:

1. Esant greitam mokymosi tempui – per maždaug 70 pamokų įgyvendinamas visas privalomas turinys; likęs mokymosi laikas skiriama mokytojo nuožiūra parinktoms temoms, projektinei veiklai, muzikavimui ir kūrybai.
2. Esant vidutiniam mokymosi tempui: (a) įgyvendinamas tik privalomas turinys, arba (b) įgyvendinama tik dalis privalomo turinio (ne mažiau 70 proc.), likusi turinio dalis mokytojo nuožiūra keičiama aktualesniu.
3. Esant lėtam mokymosi tempui – įgyvendinama tik dalis privalomo mokymosi turinio (rekomenduojama ne mažiau 70 proc.).

Toliau pateikiamos pasirenkamosios temos kiekvienam klasių koncentruui.

5–6 klasės:

- Kompozitorių klasikų portretai (5 kl.: J. S. Bachas, V. A. Mocartas, L. van Bethovenas; 6 kl.)
- Pasaulio tautų dainos ir šokiai (projektas arba koncertas);
- Kalendorinis metų ratas.

7–8 klasės

- Mano mėgstamas roko (bliuzo, soulo, fanko, hiphopo, elektroninės muzikos) atlikėjas (arba grupė).
- Mano mėgstamas muzikos žanras.
- Autorinių dainų koncertas.
- Integrnuotų muzikos ir Pasaulio geografijos pamokų ciklas.

9–10 ir I–II gimnazijos klasės

- Pažintinė kelionė per muzikos istoriją.
- Įvairių stilių muzikos vakaras.
- Skambančios skulptūros gamyba, arba lauko instrumentų gamyba.
- Autorinių dainų koncertas.
- Integrnuotų muzikos ir istorijos pamokų ciklas.

6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

Nuoseklus ir tinkamas ugdymo turinio planavimas – vienas svarbesnių sėkmingo muzikinio ugdymo veiksnių. Veiklos planavimas padeda nuosekliai įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Muzikos pamokos vyksta kasmet, todėl mokytojas, planuodamas veiklas, turėtų atsižvelgti į muzikos dalyko programos nuoseklumą ir tēstinumą. Turinio planavimą galima numatyti keliais lygiais (metų planas, mėnesio planas, konkretios pamokos planas). Planuodamas muzikos pamokų turinį, priemones ir metodus, mokytojas turėtų atsižvelgti į: (a) bendrą klasės muzikalumo lygį; (b) Individualius vaikų muzikinius gabumus ir pasiekimus; (c) vaikų mokymosi tempą; (d) integracinius ryšius su kitais mokomaisiais dalykais; (e) klasės, mokyklos bendruomenės aktualijas. Neįmanoma pateikti universalų, kiekviename mokytojui, mokyklai ar klasei tinkamų detaliųjų planų, todėl galutinę sprendimą dėl repertuaro, pamokų turinio, užduočių sudėtingumo ir metodų tinkamumo turėtų priimti pats mokytojas.

Sudarant ilgalaikius planus, derėtų remtis bendraja muzikos dalyko programa, apmästyti veiklų sąsajas su numatomais mokinių pasiekimais, turėti omenyje kompetencijų ugdymą, galimas tarpdalykines sąsajas, laiko ištaklius ir mokinių amžiaus grupės psichologinius ypatumus. Ilgalaikis planas turėtų būti sudaromas, atsižvelgiant į veiklos būdų ir metodų muzikos pamokoje įvairovę (dainavimas, mokymasis groti muzikos instrumentu, ritmavimas, solfedžiavimas iš klausos, natų skaitymo ir rašymo pratybos, improvizavimas, muzikiniai žaidimai, muzikos klausymas, apibūdinimas ir vertinimas) ir akcentuoti tris esmines pasiekimų sritis ir jų aspektus: Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A); Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B); Muzikos pažinimas ir vertinimas (C); Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D).

6.1. Muzikos ilgalaikis planas 5–6 klasei

Dėl ilgalaikio plano formos susitaria mokyklos bendruomenė, tačiau nebūtina siekti vienodos formos. Skirtingų dalykų ar dalykų grupių ilgalaikių planų forma gali skirtis, svarbu atsižvelgti į dalyko(-ų) specifiką ir sudaryti ilgalaikį planą taip, kad jis būtų patogus ir informatyvus mokytojui, padėtų planuoti trumpesnio laikotarpio (pvz., pamokos, pamokų ciklo, savaitės) ugdymo procesą, kuriame galėtų būti nurodomi ugdomi pasiekimai, kompetencijos, sąsajos su tarpdalykinėmis temomis. Pamokų ir veiklų planavimo pavyzdžių galima rasti Muzikos bendrosios programos (toliau – BP) įgyvendinimo rekomendacijų dalyje [Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai](#). Planuodamas mokymosi veiklas mokytojas tikslingai pasirenka, kurias kompetencijas ir pasiekimus ugdyti atsižvelgdamas į konkretios klasės mokinių pasiekimus ir poreikius. Ši darbą palengvins naudojimasis [Švietimo portale](#)

pateiktos BP [atvaizdavimu](#) su mokymo(si) turinio, pasiekimų, kompetencijų ir tarpdalykiniai temų nurodytomis sąsajomis.

Kompetencijos nurodomos prie kiekvieno pasirinkto koncentro pasiekimo:

Muzika

Vidaus bendroji programa	Pradinis ugdymas	Pagrindinis ugdymas	Vidarinis ugdymas
Pasiekimų sritys ir pasiekimai			
Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)			
☐ Bendroslės nuostatos	Visi pasiekimai	1-2 klasų koncentras	3-4 klasų kon
☐ Dalyko tikslas ir užduiniai			
☐ Kompetencijų ugdymas dalyku			
☒ Pasiekimų sritys ir pasiekimai			
☐ Pasiekimų rašta			
☐ Moliomyčių tarelys			
☐ Pasiekimų vertinimas			
☐ Ištelkiant			
Kurykštumo kompetencija			
Kūrykštumo koncentras			
Etikai reikia kurdamas savarankiškai, nebjuo rizikuoti ir klysti; lankomai naudoja kurybos būdus ir priemones; tobuliniai, pristato ir dalijasi kurybos rezultatais.			
A1. Nagrinėjá atlikamą kūrinių aptaria jo			
A2. Pristato atlikę (vienas ar su kitais) pasirinkta kūrinių vertina savo ir kitų atlikimų.			
A3. Dalysvauja muzikiniame ir kultūriniaime gyvenime.			
Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)			
☐ Klasės	Visi pasiekimai	1-2 klasų koncentras	3-4 klasų koncentras
	5-6 klasų koncentras	7-8 klasų koncentras	9-10 klasių koncentras
	III-IV gimnazijos klasų koncentras		
B1. Improvizuoja muzikinius darinius.			
B2. Komponuoja vienais ir su kitais, taikydamas muzikinius kalbos elementus ir struktūras.			
B3. Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą.			

Spustelėjus ant pasirinkto pasiekimo atidaromas pasiekimo lygių požymiai ir pasiekimui ugdyti skirtos mokymo(si) turinio citatų langas:

Tarpdalykinės temos nurodomos prie kiekvienos mokymo(si) turinio temos. Užvedus žymeklį ant prie temų pateiktų ikonelių atsiveria langas, kuriami matoma tarpdalykinė tema ir su ja susieto(-u) pasiekimo(-ui) ir (ar) mokymo(si) turinio temos(-ui) citatos:

BP dalyš

- Bendruosius muzikatos
- Dalyko būdais ir užduinėjai
- Kompetencijų ugdymas dalyku
- Pasiekimų ryšys ir pasiekimai
- Pasiekimų rada
- Mokymo(si) turinys
- Pasiekimų vertinimas
- Ištakai

Mokymo(si) turinys

Vilnas	1–2 klasių koncentras	3–4 klasių koncentras	5–6 klasių koncentras	7–8 klasių koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasių koncentras	III–IV gimnazijos klasių koncentras
--------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--	-------------------------------------

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys

Muzikos rolys ir funkcijos:

Kultūros identitetas ir bendruomenės kultūros vertybės

Dž. B. (litteratūra sava počio) / Javas, taip pat muzikos tradicinės vertėliai: savitum, kultūrinė įvairovė, didžiausiai jis vertėsi, supranta ryšį su kitomis iš kitų dalykais. Europos ir pasaudo liaukos muzika. Pristatomas ir apibūdinamas šioje ryšyje su muzika (pvz., sceninis žokis, socialinis žokis). Palygintinos pagrindinės muzikos išraiškos priemonės bei mokomam jas suprasti (pvz., japonų flamenco, arky stepes, Brazilijos samba, Indijos klasicinis).

Klasės

Europos ir pasaulio šalių muzika

Pristatomas ir apibūdinamas šioje ryšyje su muzika (pvz., sceninis žokis, socialinis žokis). Palygintinos pagrindinės muzikos išraiškos priemonės bei mokomam jas suprasti (pvz., japonų flamenco, arky stepes, Brazilijos samba, Indijos klasicinis).

Instrumentų rolys ir klasifikavimas:

Europos ir pasaudo orkestrai:

Sceniniai muzikos žanrai:

Mano muzika:

Muzikos pažinimas ir vertinimas

Muzikos kūryba (improvizacija, komponuojant, aranžuojant)

Muzikavimas (dainavimas, grojimas)

Dalyko ilgalaikiai planai yra pateikiami skiltyje „[Ištekliai](#)“. Pateiktuose ilgalaikių planų pavyzdžiuose nurodomas preliminarus 70-ies procentų Bendruosiuose ugdymo planuose dalykui numatyto valandų skaičiaus paskirstymas:

- stulpelyje *Mokymo(si) turinio tema* yra pateikiamos BP temos;
- stulpelyje *Tema* pateiktos galimos pamokų temos, kurias mokytojas gali keisti savo nuožiūra;
- stulpelyje *Val. sk.* yra nurodytas galimas nagrinėjant temą pasiekimams ugdyti skirtas pamokų skaičius. Daliai temų valandos nurodytos intervalu, pvz., 1–2. Lentelėje pateiktą pamokų skaičių mokytojas gali keisti atsižvelgdamas į mokinį poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus;
- stulpelyje *30 proc.* mokytojas, atsižvelgdamas į mokinį poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus, galės nurodyti, kaip paskirsto valandas laisvai pasirenkamam turiniui;
- stulpelyje *Galimos mokinį veiklos* pateikiamas veiklų sąrašas yra susietas su BP įgyvendinimo rekomendacijų dalimi [Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos](#), kurioje galima rasti išsamesnės informacijos apie ugdymo proceso organizavimą įgyvendinant atnaujintą BP.

MUZIKOS ILGALAIKIS PLANAS 5–6 KLASEI

Bendra informacija:

Mokslo metai _____

Pamokų skaičius per savaitę _____

Vertinimas:

Mokymo(si) turinio skyrius	Mokymo(si) turinio tema	Val. sk.	30 proc.	Galimos mokinį veiklos
Muzikavimas (dainavimas, grojimas)	Lietuvių liaudies dainos	3–4		Mokomasi liaudies dainų, (įvairių žanrų), sutartinių; tyrinėjama, kaip šiandien folkloras derinamas su kitų žanrų muzika. Nagrinėjamos muzikos kalbos ir išraiškos priemonės.

	Europos tautų, kitų žemynų dainos	3–4		Mokomasi kitų tautų ir kultūrų dainų (pvz., latvių, lenkų, žydų, kt.). Muzikuojant grupėje, mokomasi derintis prie kitų. Aptariama kultūrų įvairovės, daugiakalbystės tema.
	Populiarios muzikos žanrinė įvairovė	3–4		Aptariami įvairių populiarosios muzikos žanrų pavyzdžiai, mokomasi juos atlikti. Susipažištama su populiarosios muzikos žanrine įvairove (pvz., kantri, bliuzo, rokenrolo ir kt.).
	Populiariosios klasikos pavyzdžiai	3–4		Nagrinėjami įvairūs muzikos pavyzdžiai. Mokomasi pasidalyti savo žiniomis ir rasta informacija, kuri padeda geriau atlikti užduotį. Aptariama, kaip naudotis pažangiomis technologijomis, sužinoma kas yra meno kūrinių autorų teisės, susipažištama su muzikos programine įranga.
	Pianino klaviatūra	2–3		Susipažištama su pianino klaviatūra. Mokomasi žinias pritaikyti praktikoje. Aptariamos pažangių technologijų ir inovacijų (pvz., virtualios pianino klaviatūros) galimybės muzikos pažinimo srityje.
Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas)	Melodijos ir ritmo komponavimas	5–6		Atliekamos kūrybinės užduotys su melodijos ar ritmo konstravimu, simetrija, kombinatorika, ritmo stambinimu ar smulkinimu (aptariamos sąsajos su matematika).
	Muzikinės struktūros	5–6		Mokomasi komponuoti muzikines struktūras ir jas užfiksuoti naudojant įprastinę ar simbolinę notaciją (pvz., klausimas–atsakymas; frazė–motyvas). Nagrinėjamos paprastos muzikinės formos (dviejų ir trijų dalių rondo, variacijos).
Muzikos pažinimas ir vertinimas	Dermė ir melodija	1–2		Muzikuojama ir klausoma muzikos pavyzdžių, nagrinėjami panašumai ir skirtumai, aptariamos muzikos dermės (mažoras, minoras, pentatonika, kt.); nagrinėjami gamos laipsniai ir intervalai; susipažištama su alteracijos ženklais (diezas, bemolis).
	Melodija ir pritarimas	1–2		Išbandomi ir aptariami įvairių tradicinių muzikinių faktūrų tipai (vienbalsumas, daugiabalsumas, polifonija, harmoninis pritarimas). Nagrinėjama klausomų kūrinių muzikinė kalba.

	Ritmo piešinys ir metras	1–2		Pateikus muzikinius pavyzdžius su mokiniais išbandoma ir aptariama ritmo piešinių įvairovė (paprastieji, mišrieji); susipažištama su įvairių žanrų ir kultūrų ritmais.
	Muzikos struktūros	1–2		Muzikuojama ir klausoma muzikos pavyzdžių, mokomasi suprasti kaip formuojamos muzikinės struktūros (pvz., klausimas-atsakymas, frazė-sakinys. Aptariamos sąsajos su lietuvių kalba).
	Muzikos kūriniai ir jų kontekstai	1–2		Aptariami pasirinkti (pasiūlyti) žymiausių kompozitorių kūriniai, ir jų kontekstai. Atrandami, apibūdinami ryšiai su kitais menais ir dalykais. Reflektuojama.
Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys	Muzikos rūšys ir funkcijos	1–2		Nagrinėjami ir aptariami muzikos reiškiniai tradicinėje kultūroje, žmogaus ir gamtos sąsajos, pagarba kiekvienai gyvybei, gamtosauginės nuostatos, pateikiami muzikiniai pavyzdžiai (pvz., liaudies, apeiginė, populiarojoji, akademinė, kino filmų, taikomoji ir kita muzika).
	Lietuvių ir kitų Lietuvos tautų muzika	1–2		Susipažištama su įvairių regionų tarmėmis, tautosaka, liaudies dainomis, instrumentine muzika ir šokiais. Palyginami regionai, apibūdinami svarbiausi jų skirtumai (pvz., lenkų, žydų, karaimų); nagrinėjami liaudies muzikos atspindžiai kompozitorų kūryboje (pvz., M. K. Čiurlionio, J. Gruodžio, J. Juzeliūno ar kt.).
	Kalendorinis metų ratas	1–2		Analizuojamos šventinių laikotarpių dainos; sutartinių žanras ir atlikimo būdai. Diskutuojama apie tarmių tēstinumą, pateikiami tarmių puoselėjimo kitose šalyse pavyzdžiai. Aptariama ir palyginama metų švenčių muzika: Verbų ir Velykų, Kalėdų ir Naujų metų šventės.
	Muzika ir gamta	1–2		Analizuojami programinės muzikos pavyzdžiai (pvz., M. K. Čiurlionis, N. Korsakovas, K. Debussy) ir absoliučioji (pvz., J. Haydnas, J. S. Bachas) muzika. Aiškinamasi sąsajos pavasario švenčių (parskrendančių paukščių, pavasario lygiadienio) su žmonių gyvensena ir charakterių ypatumais, jų atspindžiai kompozitorų kūryboje.

Vakarų klasikinės muzikos formos	1–2		Nagrinėjama, kokiais dalykais vadovaujantis kuriama muzikinė forma (pakartojimo, kontrasto arba varijavimo). Iliustruojama muzikiniai pavyzdžiais (pjesė, rondo, variacijos), lyginama su šiandienos kuriamos muzikos pavyzdžiais.
Europos ir pasaulio šokių muzika	1–2		Pristatomas ir apibūdinamas šokio ryšys su muzika (pvz., sceninis šokis, socialinis šokis). Palyginamos pagrindinės muzikos išraiškos priemonės bei mokomasi jas suprasti (pvz., ispanų flamenko, airių stepas, Brazilijos samba, Indijos klasikinis).
Instrumentų rūšys ir klasifikavimas	1–2		Aiškinamasi, kokiais metodais remiantis gali būti klasifikuojami muzikos (styginiai, aerofonai, saviskambiai, membraniniai, elektroakustiniai ir elektroniniai) instrumentai; apibrėžiamas ir paaiškinamas pasaulio kultūrų poveikis muzikos instrumentų atsiradimui ir jų įvairovei (pvz., airių arfa, škotų dūdmaišis, suomių kantele, rusų balalaika).
Europos ir pasaulio orkestrai.	1–2		Aiškinamasi, kokiais kriterijais remiantis galima atpažinti orkestro tipą, aptariama orkestrų vystymosi raida (pvz., kamerinis, simfoninis, džiazo bigbendas, Indonezijos gamelanas, Tobago ir Trinidad plieno būgnų).
Sceninės muzikos žanrai	1–2		Apibrėžiami sceninės muzikos žanrai (opera, baletas). Nagrinėjamas kultūrinės aplinkos poveikis, istorinis kontekstas, muzikos industrija ir pan.; operos dainininkų balsai; kitų kultūrų muzikinis teatras (pvz., kinų opera Kun Qu, indų Kathakali).
Mano muzika	1–2		Demonstruojami žymiausi vizualinio ir audialinio meno kūriniai („Mano grojaraštis“). Pristatomos ir komentuojamos pažangių technologijų ir inovacijų galimybės muzikos pažinimo srityje.
Iš viso:	37	(12)	

6.2. Muzikos ilgalaikis planas 7–8 klasei

Dėl ilgalaikio plano formos susitaria mokyklos bendruomenė, tačiau nebūtina siekti vienodos formos. Skirtingų dalykų ar dalykų grupių ilgalaikių planų forma gali skirtis, svarbu atsižvelgti į dalyko(-ų) specifiką ir sudaryti ilgalaikį planą taip, kad jis būtų patogus ir informatyvus mokytojui, padėtų planuoti trumpesnio laikotarpio (pvz., pamokos, pamokų ciklo, savaitės) ugdymo procesą, kuriame galėtų būti nurodomi ugdomi pasiekimai, kompetencijos, sasajos su tarpdalykinėmis temomis. Pamokų ir veiklų planavimo pavyzdžių galima rasti Muzikos bendrosios programos (toliau – BP) įgyvendinimo rekomendacijų dalyje [Veikly planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai](#). Planuodamas mokymosi veiklas mokytojas tikslingai pasirenka, kurias kompetencijas ir pasiekimus ugdydys atsižvelgdamas į konkrečios klasės mokinių pasiekimus ir poreikius. Ši darbą palengvins naudojimasis [Švietimo portale](#) pateiktos BP [atvaizdavimu](#) su mokymo(si) turinio, pasiekimų, kompetencijų ir tarpdalykinių temų nurodytomis sasajomis.

[Kompetencijos](#) nurodomos prie kiekvieno pasirinkto koncentro pasiekimo:

Muzika

Visa bendroji programa Pradinis ugdymas Pagrindinis ugdymas Vidurinis ugdymas

BP dalyš

- Bendrosios nuostatos
- Dalyko tikslas ir užduaviniai
- Kompetencijų ugdymas dalyku
- Pasiekimų sritys ir pasiekimai
- Pasiekimų raida
- Mokymo(si) turinys
- Pasiekimų vertinimas
- Ištakai

Klasės

Pasiekimų sritys ir pasiekimai

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Visi pasiekimai	1–2 klasų koncentras	3–4 klasų koncentras	5–6 klasų koncentras	7–8 klasų koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasų koncentras	III–IV gimnazijos klasų koncentras
Kuryklės kompetencija Kūryklės etiškas veikla kurdamas savarenkinių, nebjėzikuotų ir klstyjų lankstai naujoja kurybos budus ir priemones; tobulina, pristato ir dalijasi kurybos rezultatais.						
A1. Nagrinėja atliekaną kūrybą, aptarja jo A1. Pristato atlieka (venes ar su kitais) pastrinta kūrybą, vertina savo ir kitų atlikimą.						
A2. Pristato atlieka (venes ar su kitais) pastrinta kūrybą, vertina savo ir kitų atlikimą.						
A3. Dalysvauja muzikiniame ir kultūriname gyvenime.						
B1. Improvizuoja muzikinius darinius.						
B2. Komponuoja vienas ir su kitais, taikydamas muzikinių kalbos elementus ir struktūras.						
B3. Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą.						

Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

Visi pasiekimai	1–2 klasų koncentras	3–4 klasų koncentras	5–6 klasų koncentras	7–8 klasų koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasų koncentras	III–IV gimnazijos klasų koncentras
B1. Improvizuoja muzikinius darinius.						
B2. Komponuoja vienas ir su kitais, taikydamas muzikinių kalbos elementus ir struktūras.						
B3. Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą.						

Spustelėjus ant pasirinkto pasiekimo atidaromas pasiekimo lygių požymių ir pasiekimui ugdyti skirto mokymo(si) turinio citatų langas:

Muzika

Visa bendroji programa Pradinis ugdymas Pagrindinis ugdymas Vidurinis ugdymas

BP dalyš

- Bendrosios nuostatos
- Dalyko tikslas ir užduaviniai
- Kompetencijų ugdymas dalyku
- Pasiekimų sritys ir pasiekimai
- Pasiekimų raida
- Mokymo(si) turinys
- Pasiekimų vertinimas
- Ištakai

Klasės

Pasiekimų sritys ir pasiekimai

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Visi pasiekimai	1–2 klasų koncentras	3–4 klasų koncentras	5–6 klasų koncentras	7–8 klasų koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasų koncentras	III–IV gimnazijos klasų koncentras
A1. Nagrinėja atliekaną kūrybą, aptarja jo interpretavimą.						
Klasės koncentrai Slenktinis lygis Patenkintomas lygis Pagrindinis lygis Aukšteneysis lygis						
7–8 klasų koncentras Glaujant apibūdina atliekaną kūrybą, išvysta keis svarbiausius jo žanrus, kultūrai ar subkultūrai būdingus bruožus (A1.1). Apibūdina ir pažygina atliekaną kūrybą, išvysta skirtingų žanrus, kultūrų ar subkultūrų kūriniams būdingas muzikos kalbos ar išraiškos priemonės bei pagrindinės muzikos veikla skirtingų žanrus, kultūrų ar subkultūrų kūrinį interpretavimą (A1.2).						
Nagrinėja ir pažygina atliekaną kūrybą. Paaiškina, kaip muzikos kalbos ir išraiškos priemonės įvairiomis būdais veikia skirtingų žanrus, kultūrų ar subkultūrų kūrinį interpretavimą (A1.3).						
Savarankiskai nagrinėja ir pažygina atliekanus kūrybus. Išsamiai paaiškina, kaip muzikos kalbos ir išraiškos priemonės įvairiomis būdais veikia skirtingų žanrus, kultūrų ar subkultūrų kūrinį interpretavimą (A1.4).						
Mokymo(si) turinys						
Senoji muzika. 7–8 klasų koncentras.						
Komentuojami šiam laikotarpiu būdingi savitumai muzikos ypatumai, demonstruojami ir atliekami seniosios muzikos pavyzdžiai, tinkami muzikuočių (pvz., Antika – Sapho himnas Afroditei; viduramžiai – Guido Areco Ut queant laeti, anksčiojo daugialabumo pavyzdžiai, kt.).						

[Tarpdalykinės temos](#) nurodomos prie kiekvienos mokymo(si) turinio temos. Užvedus žymeklį ant prie temų pateiktų ikonelių atsiveria langas, kuriame matoma tarpdalykinė tema ir su ja susieto(-ų) pasiekimino(-ų) ir (ar) mokymo(si) turinio temos(-ų) citatos:

Muzika

Vieša bendroji programa Pradinis ugdymas Pagrindinis ugdymas Vidurinės ugdymas

BP dalykai

- Bendrosios nuostatos
- Dalyko tikslas ir uždaviniai
- Kompetencijų ugdymas dalyku
- Pasiekimų sritys ir pasiekimai
- Pasiekimų raida
- Mokymo(si) turinys
- Pasiekimų vertinimas
- Ištekliai

Klasės

Mokymo(si) turinys

Visas turinys 1–2 klasų koncentras 3–4 klasų koncentras 5–6 klasų koncentras 7–8 klasų koncentras 9–10 (I–II gimnazijos) klasų koncentras III–IV gimnazijos klasų koncentras

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys

Lietuvos folkloro pavydžiai

Žemynų muzika.

Kitų kultūrų muzikos instrum.

Damus vystymasis
Socialinė ir ekonominė plėtra

Paičiuiose technologijos ir inovacijos

D1.3. Nagrinėjama Lietuvos folkloro pavydžius, atpažista ir aptaria jų atspindžius šiuolaikinėje muzikoje, susuko ir paaiškiniai rytlius su kitais meninių ir kultinių dalykais. Lietuvų folkloro atspindžiai šiuolaikinėje džiazo, roko, elektroninėje muzikoje. Analizuojamos ir aptinkamos netradicinės, provokacijos meninė aprašyti priežastys, konceptualizmo, instalacijų, videomedijų sintezės galimybės (pvz., V. Povilonienė ir P. Vyduauskas, Ataly, Žalvarnis).

Lietuvių folkloro atspindžiai šiuolaikinėje džiazo, roko, elektroninėje muzikoje.

Muzikos pažinimas ir vertinimas

Muzikos kūryba (improvizacija, komponuoją, aranžuoja)

Muzikavimas (dainavimas, grojimas)

Dalyko ilgalaikiai planai yra pateikiami skiltyje „Ištekliai“. Pateiktuose ilgalaikių planų pavyzdžiuose nurodomas preliminarus 70-ies procentų Bendruosiuose ugdymo planuose dalykui numatyto valandų skaičiaus paskirstymas:

- stulpelyje *Mokymo(si) turinio tema* yra pateikiamos BP temos;
- stulpelyje *Tema* pateiktos galimos pamokų temos, kurias mokytojas gali keisti savo nuožiūra;
- stulpelyje *Val. sk.* yra nurodytas galimas nagrinėjant temą pasiekimams ugdyti skirtas pamokų skaičius. Daliai temų valandos nurodytos intervalu, pvz., 1–2. Lentelėje pateiktą pamokų skaičių mokytojas gali keisti atsižvelgdamas į mokinį poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus;
- stulpelyje *30 proc.* mokytojas, atsižvelgdamas į mokinį poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus, galės nurodyti, kaip paskirsto valandas laisvai pasirenkamam turiniui;
- stulpelyje *Galimos mokinį veiklos* pateikiamas veiklų sąrašas yra susietas su BP įgyvendinimo rekomendacijų dalimi *Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos*, kurioje galima rasti išsamesnės informacijos apie ugdymo proceso organizavimą įgyvendinant atnaujintą BP.

MUZIKOS ILGALAIKIS PLANAS 7–8 KLASEI

Bendra informacija:

Mokslo metai _____

Pamokų skaičius per savaitę _____

Vertinimas:

Mokymo(si) turinio skyrius	Mokymo(si) turinio tema	Val. sk.	30 proc.	Galimos mokinį veiklos
Muzikavimas (dainavimas, grojimas)	Pasaulio tautų muzika	3–4		Atliekami ir nagrinėjami įvairių tautų ir kultūrų, kitų žemynų muzikos pavyzdžiai, jų gretinimas su lietuvių muzika (pvz., Afrikos, Lotynų Amerikos, Azijos, Okeanijos). Pristatomos, nagrinėjamos ir palyginamos pagrindinės jų išraiškos priemonės bei mokomasi jas atpažinti ir išvardinti.

	Senoji muzika	2–3	Komentuojami šiam laikotarpiui būdingi savitumai, muzikos ypatumai, demonstruojami ir atliekami senosios muzikos pavyzdžiai, tinkami muzikuoti (pvz., Antika – Sapho himnas Afrodite; viduramžiai – Guido Areco Ut queant laxis, ankstyvojo daugiabalsumo pavyzdžiai, kt.).
	Populiarioji muzika	3–4	Aptariami populiarosios muzikos žanrų pavyzdžiai, aptariamas ir komentuojamas socialinio ir kultūrinio konteksto poveikis įvairių rūsių menininkams bei jų kūrybai (bliuzas, rokenrolas, folkrokas, regis, hiphopas), taip pat lietuvių autorų (pvz., T. Makačinas, V. Kernagis).
	Ansamblis	3–4	Aptariama ansamblio savyoka. Demonstruojami ir išbandomi vokalinės, instrumentinės muzikos pavyzdžiai, atliekant sutartą vaidmenį.
Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas)	Pritarimas dainai	3–4	Aptariami ir išbandomi įvairūs pritarimo ir aranžavimo būdai (pvz., ostinato ir burdonas, būdinga akordų seka, antrasis balsas).
	Muzikos komponavimo principai	4–5	Analizuojamos, apibrėžiamos ir komentuojamos raiškos formos, išsidėsčiusios laike ir paremtos įvairiomis garsų ir pauzių struktūromis. Pateikiami įvairių formų muzikos kūrinių komponavimo principai (kartojimas, kontrastas, varijavimas, plėtojimas); dainos forma (AABA), bliuzo forma (12-os taktu).
	Kompiuterinė muzika	4–5	Analizuojamos kompiuterinės muzikos komponavimo, miksavimo, redagavimo priemonės (virtuali klaviatūra, programėlės, mėgėjiškos programos); aptariami kūriniai, atskleidžiantys kryptingą poveikį asmenybės formavimuisi.
Muzikos pažinimas ir vertinimas	Dermės	1	Aptariama pasaulio muzikos dermių įvairovė. Nagrinėjamos ir išmëginamos įvairios pasaulio muzikoje naudojamos dermės (pvz., pentatonika, bliuzo dermė, kt.), stengiantis į tai pažvelgti per mokymo(si) visą gyvenimą prizmę.

	Pasaulio ritmų įvairovė	1	Analizuojami ir išbandomi charakteringi įvairių kultūrų muzikos ritmai (pvz., Afrikos, Lotynų Amerikos, arabų ritmai, džiazo sinkopės ir svingas; paprastieji ir mišrieji metrai).
	Roko ir džiazo harmonija	1	Susipažystama su roko ir džiazo harmonijos ypatumais (būdingos akordų sekos). Tyrinėjamos būdingos akordų sekos, septakordas, nonakordas. Mokomasi tai pritaikyti atlikimo ir kūrybos praktikoje.
	Populiarios muzikos stiliai ir sociokultūriniai kontekstai	1	Apibréžiamos, aptariamos ir komentuojamos žymiausios šio laikotarpio meno kryptys, nagrinėjami ryškiausi bruožai (ritmenbliuzas ir rokenrolas; fankas ir soulas, regis ir hiphopas); išskiriama protesto muzika ir jos kūrėjai (atlikėjai) (pvz., Miriam Makeba, Bob Marley, Peter Gabriel).
	Džiazo muzikos ypatumai	1	Apibūdinami, nagrinėjami ir komentuojami pagrindiniai džiazo principai (svingavimas, harmonija, improvizacija) ir stiliai (pvz., klasikinis, bibopas, „vėsusis“, laisvasis). Ivardijamos ir įvertinamos to laikotarpio žmogaus teisės, lygios galimybės bei jų poveikis kūrybai.
	Disko ir elektroninė šokių muzika	1	Apibūdinami elektroniniai instrumentai, nagrinėjamos ir komentuojamos kūrimo priemonės (DJ, ritmo mašinos, semplavimas ir garso kilpos).
	Operetė, miuziklas, roko opera; lietuvių miuziklas ir roko opera	1	Apžvelgiamas ir reflektuojamas žanrų įvairovės, aplinkos tvarumo, ugdymo karjerai temos bei jų atspindys mene (pvz., G. Kuprevičius, V. Ganelinas, K. Antanėlis).
	Muzikos kūrinio įspūdis ir poveikis	1	Nagrinėjami objektyvūs ir subjektyvūs kūrinio poveikio aspektai, kas sieja juos su kūrinio savybėmis. Aptariamas įspūdis iš skirtinį perspektyvą.
	Įvairių žanrų, stilių ir subkultūrų muzikos reiškiniai	1	Iš skirtinų perspektyvų (atliekamų funkcijų, muzikos kalbos, kultūrinių) palyginami įvairių žanrų stilių ir subkultūrų muzikos reiškiniai. Ižvelgiamas sąsajos su kitais menais ir dalykais.

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys	Lietuvos folkloro pavyzdžiai	1–2		Nagrinėjami Lietuvos folkloro pavyzdžiai, atpažįstami ir aptariami jų atspindžiai šiuolaikinėje muzikoje, nusakomi ir paaiškinami ryšiai su kitais menais ir kitais dalykais).
	Žemynų muzika	1–2		Pristatoma žemynų (Australija ir Okeanija, Afrika, Azija, Lotynų Amerika, Šiaurės Amerika.) kultūrų muzika. Įvardijami būdingiausi bruožai, specifiniai kultūriniai ypatumai ir įvertinamas globalizacijos poveikis.
	Kitų kultūrų muzikos instrumentai	1–2		Supažindinama su kitų kultūrų muzikos instrumentais, jų sandara ir kilmės istorija. Klausomasi muzikos instrumentų įrašų fragmentų, atkreipiamas dėmesys į jų skambesį ir giminystę (pvz., Europos liutnė ir arabų ūdas, kinų pipa, japonų biva).
	Antikinio pasaulio muzika	1–2		Analizuojami ir apibrėžiami pagrindiniai antikinio pasaulio epochos laikotarpio ypatumai, nagrinėjamos šio laikotarpio meno sąvokos (pvz., mūzos; kitara, lyra, aulas; Pitagoras ir muzikos intervalai; hegzametras, poetinės pėdos ir ritmika; teatras ir choras).
	Viduramžių muzika	1–2		Analizuojami ir apibrėžiami pagrindiniai viduramžių epochos laikotarpio ypatumai, aptariamos ir išvardijamos jų susiformavimo priežastys, komentuojami būdingi bruožai, demonstruojami žymiausi meno kūriniai (grigališkasis chorallas ir vienbalsumas); natū rašto pradžia; riterių muzika.
	Lietuvių folkloro atspindžiai šiuolaikinėje džiazo, roko, elektroninėje muzikoje	1–2		Analizuojamos ir aptariamos netradiciškumo, provokacijos mene apraiškų priežastys, konceptualizmo, instaliacijų, videomedijų sintezės galimybės (pvz., V. Povilionienė ir P. Vyšniauskas, Atalyja, Žalvarinis).
Iš viso:		37	(12)	

6.3. Muzikos ilgalaikis planas 9–10 ir I–II gimnazijos klasei

Dėl ilgalaikio plano formos susitaria mokyklos bendruomenė, tačiau nebūtina siekti vienodos formos. Skirtingų dalykų ar dalykų grupių ilgalaikių planų forma gali skirtis, svarbu atsižvelgti į dalyko(-ų) specifiką ir sudaryti ilgalaikį planą taip, kad jis būtų patogus ir informatyvus mokytojui, padėtų planuoti trumpesnio laikotarpio (pvz., pamokos, pamokų ciklo, savaitės) ugdymo procesą, kuriame galėtų būti nurodomi ugdomi pasiekimai, kompetencijos, sėsajos su tarpdalykinėmis temomis. Pamokų ir veiklų

planavimo pavyzdžių galima rasti Muzikos bendrosios programos (toliau – BP) įgyvendinimo rekomendacijų dalyje [Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai](#). Planuodamas mokymosi veiklas mokytojas tikslingai pasirenka, kurias kompetencijas ir pasiekimus ugdydys atsižvelgdamas į konkrečios klasės mokinį pasiekimus ir poreikius. Ši darbą palengvins naudojimasis [Švietimo portale](#) pateiktos BP [atvaizdavimu](#) su mokymo(si) turinio, pasiekimų, kompetencijų ir tarpdalykinė temų nurodytomis sąsajomis.

Kompetencijos nurodomos prie kiekvieno pasirinkto koncentro pasiekimo:

Muzika

Visa bendroji programa Pradinis ugdymas Pagrindinis ugdymas Vidurinis ugdymas

Pasiekimų sritys ir pasiekimai

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Visi pasiekimai	1–2 klasių koncentras	3–4 klasių koncentras	5–6 klasių koncentras	7–8 klasių koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasių koncentras	III–IV gimnazijos klasių koncentras
Kūryblikumo kompetencija						
Kūryba						
Etikai veikia kurdamas savarankiskai, nebijo rezuko ir klysti; tanksciai naudoja kurybos budus ir priemones;						
A1. Nagrinėja atliekaną kūrinį, aptaria jo tobule, pristato ir dalijasi kurybos rezultatais.						
A2. Pristato, atlieka vieną ar su kitais, pasirinkta kūrinį, vertina savo ir kitų atlikimą.						
A3. Dalyvauja muzikiniame ir kultūriniaime gyvenime.						

Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

Visi pasiekimai	1–2 klasių koncentras	3–4 klasių koncentras	5–6 klasių koncentras	7–8 klasių koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasių koncentras	III–IV gimnazijos klasių koncentras
B1. Improvizuoja muzikinius darinius.						
B2. Komponuoja vienius ir su kitais, taikydamas muzikinės kalbos elementus ir struktūras.						
B3. Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą.						

BP dalys

- Bendrosios nuostatos
- Dalyko tikslas ir užduaviniai
- Kompetencijų ugdymas dalyku
- Pasiekimų sritys ir pasiekimai
- Pasiekimų raida
- Mokymo(si) turinys
- Pasiekimų vertinimas
- Ištekliai

Klasės

Spustelėjus ant pasirinkto pasiekimo atidaromas pasiekimo lygių požymių ir pasiekimui ugdyti skirto mokymo(si) turinio citatų langas:

Muzika

Visa bendroji programa Pradinis ugdymas Pagrindinis ugdymas Vidurinis ugdymas

Pasiekimų sritys ir pasiekimai

Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Visi pasiekimai	1–2 klasių koncentras	3–4 klasių koncentras	5–6 klasių koncentras	7–8 klasių koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasių koncentras	III–IV gimnazijos klasių koncentras
A1. Nagrinėja atliekaną kūrinį, aptaria jo interpretavimą.						

Klasų koncentras

Klasų koncentras	Slenkstinių lygis	Patenkintomas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštėsnybės lygis
9–10 (I–II gimnazijos) klasių koncentras	Giaustai apibūdina atliekamus kūrinius, išvardija kelių svartiausius ju stilium būdingus bruožus (A1.1).	Apibūdina ir paigina atliekamus skirtingų stilų kūrinius, išvardija stiliškes išraiškos priemones, paaiškina, kaip jos padeda atskleisti tam tikro stilus (etnorini, kultūriniu muzicos atlikimo ypatumus (A1.2).	Analizuoję ir paigina atliekamus skirtingų stilų kūrinius, išvardija stiliškes išraiškos priemones, paaiškina, kaip jos padeda atskleisti tam tikro stilus (istorini, kultūriniu muzicos atlikimo ypatumus (A1.3).	Savarankiskai analizuoją ir paigyna atliekamus skirtingų stilų kūrinius. Išvardijo stiliškes išraiškos priemones, paaiškina, kaip jos padeda atskleisti tam tikro stilus (istorini, kultūriniu muzicos atlikimo ypatumus (A1.4).

Mokymo(si) turinys

Lietuvių liaudies, Europos ir pasaulio tautų dainos. 9–10 (I–II gimnazijos) klasų koncentras.

Alikekama ir analizuojama lietuvių liaudies, Europos ir kitų pasaulio tautų liaudies kūryba. Mokomas reikštū nuomonę apie muzikos socialinį funkcijų įvairovę. Pristatomos ir komentuojamos pažangų technologijų ir inovacijų galimybės meno pažinimų srityje.

Tarpdalykinės temos nurodomos prie kiekvienos mokymo(si) turinio temos. Užvedus žymeklį ant prie temų pateiktų ikonelių atsiveria langas, kuriame matoma tarpdalykinė tema ir su ja susieto(-u) pasiekimo(-u) ir (ar) mokymo(si) turinio temos(-u) citatos:

Muzika

Visa bendroji programa Pradinis ugdymas Pagrindinis ugdymas Vidurinis ugdymas

BP dalys

- Bendrosios nuostatos
- Dalyko tikslas ir užduavimai
- Kompetencijų ugdymas dalyku
- Pasiekimų sritys ir pasiekimai
- Pasiekimų raida
- Mokymo(si) turinys
- Pasiekimų vertinimas
- Ištekliai

Mokymo(si) turinys

Visas turinys	1–2 klasų koncentras	3–4 klasų koncentras	5–6 klasų koncentras	7–8 klasų koncentras	9–10 (I–II gimnazijos) klasų koncentras	III–IV gimnazijos klasų koncentras
---------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	---	------------------------------------

Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys

Darnus vystymasis
Mokymasis visą gyvenimą

C2.3. Analizuojant įvairių žanru, stilių muzikos kūrinių savybes ir meninių įspūdį. Ji interpretuoja pagal objektyvius ir subjektyvius kriterijus. Muzikos kūrinių savybes ir meninių įspūdis. Jis interpretuojamas pagal objektyvius ir subjektyvius kriterijus.

Muzikos kūrinių savybes ir meninių įspūdis.

Žymiausių kompozitorų ir atlikėjų muzika.

Muzikos kūryba (improvizuoja, komponuoja, aranžuoja)

Muzikavimas (dainavimas, grojimas)

Lietuvių liaudies, Europos ir pasaulio tautų dainos.

Klasės

Dalyko ilgalaikiai planai yra pateikiami skiltyje „Ištekliai“. Pateiktuose ilgalaikių planų pavyzdžiuose nurodomas preliminarus 70-ies procentų Bendruosiuose ugdymo planuose dalykui numatyto valandų skaičiaus paskirstymas:

- stulpelyje *Mokymo(si) turinio tema* yra pateikiamos BP temos;
- stulpelyje *Tema* pateiktos galimos pamokų temos, kurias mokytojas gali keisti savo nuožiūra;
- stulpelyje *Val. sk.* yra nurodytas galimas nagrinėjant temą pasiekimams ugdyti skirtas pamokų skaičius. Daliai temų valandos nurodytos intervalu, pvz., 1–2. Lentelėje pateiktą pamokų skaičių mokytojas gali keisti atsižvelgdamas į mokinių poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus;
- stulpelyje *30 proc.* mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus, galės nurodyti, kaip paskirsto valandas laisvai pasirenkamam turiniui;
- stulpelyje *Galimos mokinių veiklos* pateikiamas veiklų sąrašas yra susietas su BP įgyvendinimo rekomendacijų dalimi *Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos*, kurioje galima rasti išsamesnės informacijos apie ugdymo proceso organizavimą įgyvendinant atnaujintą BP.

MUZIKOS ILGALAIKIS PLANAS 9–10 ir I–II GIMNAZIJOS KLASEI

Bendra informacija:

Mokslo metai _____

Pamokų skaičius per savaitę _____

Vertinimas:

Mokymo(si) turinio skyrius	Mokymo(si) turinio tema	Val. sk.	30 proc.	Galimos mokinių veiklos
Muzikavimas (dainavimas, grojimas)	Lietuvių liaudies, Europos ir pasaulio tautų dainos	4–5		Atliekama ir analizuojama lietuvių liaudies, Europos ir kitų pasaulio tautų liaudies kūryba. Mokomasi reikšti nuomonę apie muzikos socialinių funkcijų įvairovę. Pristatomos ir komentuojamos pažangią technologijų ir inovacijų galimybės meno pažinimo srityje.

	Autorinė daina	4–5		Aptariami ir atliekami pasirinktos tematikos (satyrinė, protesto, meilės ir kitos) dainų pavyzdžiai. Analizuojamos ryškiausios laikmečio asmenybės bei dainoje išprasmintos svarbiausios vertybės, idealai ir idėjos.
	Populiari klasika	3		Atliekami ir analizuojami originalūs ir (ar) aranžuoti klasikinių kūrinių fragmentai, populiariosios klasikos pavyzdžiai.
	Instrumentinė muzika ir ansambliai	3–4		Nagrinėjami ir atliekami įvairių stilių ir sudėties instrumentinės muzikos ir ansamblių pavyzdžiai. Demonstruojami ir aptariami žymiausi įvairūs pavyzdžiai (M. Praetoriuso „Viva la Musica“), pristatomi jų kūrėjai.
Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas)	Modernios ir postmodernios muzikos komponavimo būdai ir technikos	4–5		Susipažystama su modernios ir postmodernios muzikos komponavimo būdais ir technikomis (pvz., kombinatorika ir serija; sonoristika; intuityvi kompozicija, minimalistinė repeticija).
	Meninė idėja	7–8		Individualiai arba bendradarbiaujant palyginama ir įvertinama įvairių stilių ir kultūrų, pasirinktų žymiausių kompozitorų ir atlikėjų muzika, skirtinges jos interpretacijas. Pritaikydamu muzikines žinias mokomasi generuoti meninę idėją ir ją įgyvendinti įvairiais būdais ir (ar) technikomis. Numatoma kūrybinio proceso eiga.
Muzikos pažinimas ir vertinimas	Muziką kaip garsinės raiškos forma	1		Mokomasi analizuoti muziką kaip garsinės raiškos formą, paremtą įvairiomis muzikinėmis struktūromis. Pristatomos, nagrinėjamos ir palyginamos pagrindinės išraiškos priemonės bei mokomasi jas suprasti. Apibrėžiamos ir paaiškinamas pasaulio kultūrų poveikis muzikos įvairovei ir jos vertei.
	Akordai ir jų sekos	2		Analizuojami muzikos akordai ir jų sekos dažniausiai naudojami dainos pritarimui (ritmo instrumentais, ukulele ar gitara, klaviatūra, kt.; būdingos akordų sekos (pvz., Dm-G7-C). Pristatomos ir aptariamos pažangiu technologijų ir inovacijų galimybės muzikos pažinimo srityje.
	Muzikos kūrinių savybės ir meninis įspūdis	1		Analizuojamos įvairių žanrus, stilių muzikos kūrinių savybės ir meninis įspūdis. Jis interpretuojamas pagal objektyvius ir subjektyvius kriterijus.

	Žymiausių kompozitorų ir atlikėjų muzika	1		Įvertinama ir palyginama įvairių stilių, ir kultūrų, pasirinktų žymiausių kompozitorų ir atlikėjų muziką, skirtingosas interpretacijos, komentuoojamos sasajosas su kitais menais ir dalykais.
Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys	Muzika mūsų gyvenime	1–2		Nagrinėjamos žymiausios Lietuvos ir pasaulio koncertų, spektaklių scenos, virtualūs audio gidai, audio ekskursijos, virtualių koncertų platformos. Pristatoma ir analizuojama Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema (LIMIS), leidžianti susipažinti su meno parodomis ar atskirais meno objektais (Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus).
	Muzika ir psichologinė savireguliacija	1		Analizuojama kokią įtaka gali daryti muzika psichikai. Aptariami natūralūs savireguliacijos būdai (mano muzikinio grojaraščio temos: muzika ir meditacija; muzika vietoje kavos; muzika ir judeSys).
	Lietvių folkloras	1		Analizuojama lietuvių muzikinio folkloro žanrinė ir funkcinė įvairovė; regionų ypatumai (Dzūkija, Aukštaitija, Suvalkija, Žemaitija, Mažoji Lietuva). Lietuvoje formavęsi specifiniai atskirų etnografinių regionų kultūriniai ypatumai, radę atgarsį to meto muzikos kūrėjų darbuose.
	Folkloro atspindžiai XX amžiaus muzikoje	1		Analizuojami būdingiausi bruožai, susiformavimo priežastys, nagrinėjami ir aptariami pagrindiniai šio laikotarpio ypatumai, aptariami žymiausi muzikos kūrėjai ir jų darbai (pvz., J. Juzeliūnas, I. Stravinskis, B. Bartokas). Apibūdinamas ir interpretuoojamas visuomenės ryšys su dabarties pilietinės visuomenės savikūra.
	Moterų kompozitorės	1		Aptariama ir nagrinėjama lyčių lygybės, lygių galimybių tema. Analizuojamos ryškiausios asmenybės bei muzikos kūriniuose įprasmintos svarbiausios vertybės, idealai ir idėjos (pvz., Sapfo, Hildegarda von Bingen, Mira Bai, G. Baciewicz); lietuvių moterų kompozitorės (pvz., K. Brunzaitė, O. Narbutaitė, R. Šerkšnytė).
	Vakarų muzikos istorijos eskizai	1		Aptariami ir apibréžiami istoriniai tarpsniai, muzikos ypatumų susiformavimo priežastys, stiliai (Viduramžiai, Renesansas, Barokas, Klasicizmas, Romantizmas), ryškiausios asmenybės, komentuojadi šiam laikotarpiui būdingi savitumai ir demonstruojadi žymiausi

			meno kūriniai.
Šiuolaikinė muzika	1		Analizuojami, tyrinėjami ir apibendrinami šio laikotarpio muzikos kūrybos ypatumai tiek Lietuvoje, tiek ir pasaulyje. Apžvelgiamos ir reflektuoamos kultūros įvairovės, aplinkos tvarumo, ugdymo karjerai, finansinio raštingumo temos bei jų atspindys XXI pradžios mene, pateikiami ryškiausiai populiariosios, elektroninės, alternatyviosios (pvz., ambient, indie rock, free jazz) muzikos pavyzdžiai, interpretacinės galimybės (klasikos kūriniai šiuolaikinės transkripcijos, pvz., A. Vivaldi ar J. S. Bacho kūriniai, atliekami elektrinėmis gitaromis, sintezatoriumi) išskiriama kino filmų, teatro muzika (pvz., lietuviškas filmas, amerikiečių Holivudas, indų Bolivudas, kt.).
Iš viso:	37	(12)	

6.4. Muzikos pamokų ciklų 5–10 klasėms pavyzdžiai

Pamokų ciklas „Trijų dalių forma“

Pamoka	Veikla	Kompetencija	Pasiekimai
1 pamoka	Išsiaiškina kas yra trijų dalių forma, klauso muzikinius pavyzdžius, dainuoja (groja) trijų dalių melodijas	Pažinimo	Nagrinėja atliekamą kūrinį, aptaria jo interpretavimą (A1). Pristato, atlieka (vienas ar su kitais) pasirinktą kūrinį, vertina savo ir kitų atlikimą (A2). Nagrinėja kūrinio muzikinės kalbos ir formos ypatybes (C1).
2–3 pamokos	Darbas grupėse. Sąsiuviniuose kuria trijų dalių formos kūrinius, pasitelkė kūno perkusiją, balsą, klasėje turimus muzikos instrumentus mokosi atlikti savo kūrybą	Kūrybiškumo Socialinė emociinė ir sveikos gyvensenos	Nagrinėja atliekamą kūrinį, aptaria jo interpretavimą (A1). Komponuoja vienas ir su kitais, taikydamas muzikinės kalbos elementus ir struktūras (B2). Dalyvauja muzikiniame-kultūriniame gyvenime ir vertina asmeninės patirties kontekste (D3).
4–5 pamokos	Darbas porose. Pasitelkė išmanišias ar kompiuterines technologijas, kuria ABA formos kūrinius. Poroje aptaria kūrinio idėją, laukiamą rezultatą, kūrinio pobūdį. Dviese kuria skirtingas dalis, antros pamokos pabaigoje jas apjungia.	Kūrybiškumo Socialinė emociinė ir sveikos gyvensenos	Nagrinėja atliekamą kūrinį, aptaria jo interpretavimą (A1). Komponuoja vienas ir su kitais, taikydamas muzikinės kalbos elementus ir struktūras (B2). Nagrinėja kūrinio muzikinės kalbos ir formos ypatybes (C1). Dalyvauja muzikiniame-kultūriniame gyvenime ir vertina asmeninės patirties kontekste (D3).
6–7 pamokos	Keturių pamokų	Komunikavimo	Dalyvauja muzikiniame ir kultūriniame

Pamoka	Veikla	Kompetencija	Pasiekimai
	kūrybinių darbų pristatymas. Kūrinių lyginimas, aptariamos muzikos kalbos priemonės, išraiškos savybės.		gyvenime (A3). Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą (B3). Nagrinėja kūrinio muzikinės kalbos ir formos ypatybes (C1). Kūrinio meninį įspūdį sieja su jo muzikinėmis savybėmis, skirtingomis suvokimo perspektyvomis, reflektuoja savo estetinę patirtį (C2).

7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksliai nuoroda
1.	5x5 TRADICIJOS	Šioje interaktyvioje bibliotekoje galima rasti dainų, instrumentinių kūrinių, pasakojimų garso įrašų, šokių vaizdo įrašų ir tautinių kostiumų nuotraukų – po penkis vienetus kiekvienai regiono paveldo sričiai pailiustruoti – ir dar keletą staigmenų: vokalinių ir instrumentinių sutartinių, 3–5 dainininkų atliekamų dainų įrašų ir kt. Viską galima lengvai naršyti internetu, pasirenkant dominantę regioną ir tradiciją. Šią 2022 m. ansamblio parengtą medžiagą geriau suprasti padės tradicijų sričių ekspertų komentarai, nušviečiantys platesnį kontekstą.	5x5 TRADICIJOS (emokykla.lt)
2.	„Classtime“	Individualios mokinų pažangos stebėjimo skaitmeninė mokymo priemonė, skirta klasėje arba nuotoliniu būdu organizuoti mokinų pasiekimų patikrinimą, vesti užsiėmimus, viktorinas. Didinama mokytojo ir besimokančiojo sąveika, didinamas mokymosi pažangos skaidrumas, palengvinamas ir pagreitinamas mokytojo darbas.	„Classtime“ (emokykla.lt)
3.	„Wordwall“	Ši populiaru mokymo(si) platforma „Wordwall“ išversta į 38 kalbas. „Wordwall“ – tai įvairių skaitmeninių priemonių platforma, skirta mokytojui parengti interaktyvias užduotis. VšĮ „Švietimo tinklas“ kartu su platformos „Wordwall“ kūrėjais „Visual Education Ltd“ atliko „Wordwall“ lokalizavimo darbus. Dabar veikia lietuviška „Wordwall“ versija. Platformoje įvairių dalykų mokytojai galės laisvai naudotis kitų mokytojų paruoštais	„Wordwall“ (emokykla.lt)

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
		interaktyviais mokymo ištekliais. Svetainėje pateikiama daugybė užduočių pavyzdžių: viktorinos, laimės ratas, priskyrimas grupėms, trūkstamas žodis, kt. Mokytojų kūrybinių puslapis platformoje „Wordwall“ nuolat atnaujinamas. Daugiau informacijos rasite čia: https://www.tinklas.lt/wordwall/ .	
4.	Šv. Kristoforo kamerinio orkestro pamokos	Šiose pamokose pristatomi styginiai muzikos instrumentai, muzikinės epochos ir žymiausi jų kompozitoriai. Pamokas veda Šv. Kristoforo kamerinio orkestro muzikantai, dirigentas M. Barkauskas, muzikologai V. Gerulaitis, R. Murauskaitė, D. Katkus.	Šv. Kristoforo kamerinio orkestro pamokos (emokykla.lt)
5.	Dainuok namie	Pamokos, skirtos pradedantiesiems ar truputį pažengusiems. Kalbama apie vokalo techniką, kvépavimą bei pateikiami pavyzdžiai ir pratimai.	Dainuok namie (emokykla.lt)
6.	Lietuvos muzikos informacijos centras	Lietuvos muzikos autorių biografijos, kūrybos apžvalgos, kūrinių, natų ir įrašų leidinių sąrašai, garso ir natų pavyzdžiai, nuotraukos. Pokalbiai su kūrėjais (tekstai ir tinklalaideis), Lietuvos muzikos naujienos, internetinė žurnalo „Lithuanian Music Link/ Lietuvos muzikos link“ versija. Teminiai grojaraščiai.	Lietuvos muzikos informacijos centras (emokykla.lt)
7.	Pamokos Rokiškio dvare	Rokiškio krašto muziejaus interaktyviose edukacinėse erdvėse lankytojai susipažins su Rokiškio dvare gyvenusių grafų Tyzenhauzų bei Pšezdzieckių asmenybėmis bei jų pomėgiais ir kasdieninėmis veiklomis. Kiekvienam edukacinės platformos vartotojui yra galimybė aktyvuoti kiekvienu dvaro erdvę atskirai. Erdvėse plėtojamos skirtingos, su Rokiškio grafų Tyzenhauzų ir Pšezdzieckių gyvenimu susijusios edukacinės – gamtos pažinimo (ornitologijos ir mikologijos), dailės, muzikos ir dvaro etiketo – temos. Edukacines temas pristato atskiri personažai, sukurti pagal realiai Rokiškio dvare gyvenusias asmenybes. Kiekvienai temai atskleisti naudojami tam tikri žaidimai, viktorinos ir interaktyvios veiklos, pasitelkiant tapybą, fotografijas, istorinius dokumentus ir kt.	Pamokos Rokiškio dvare (emokykla.lt)
8.	Lietuvos muzikinė kultūra:	Vaizdo pamokų ciklas, skirtas pristatyti aktualius ir mažiau nagrinėtus Lietuvos	Lietuvos muzikinė kultūra: reiškiniai, asmenybės, kūriniai

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
	reiškiniai, asmenybės, kūriniai	muzikinės kultūros reiškinius. Vaizdo pamokas kūrė pripažinti Lietuvos kompozitoriai ir muzikologai: B. Baublinskienė, J. Jurkūnas, A. Klova, V. Markeliūnienė, R. Murauskaitė, R. Naujanytė-Bjelle, A. Pakarklytė.	(emokykla.lt)
9.	Aktyvūs muzikos klausymo metodai	„YouTube“ kanalas, kuriamė muzikos pedagogė dalinasi aktyvaus muzikos klausymo metodais ir konkretiais praktiniais pavyzdžiais.	Aktyvūs muzikos klausymo metodai (emokykla.lt)
10.	Autorių teisės mokykloje	Mokymo priemonę sudaro trys autorių teisių specialistės, teisininkės M. Gudaitės-Gulbinienės vedamos vaizdo pamokos, kuriose nagrinėjamos autorių teisių idėjos, muzikos ir kitų kūrinių apsaugos, mokinį kaip kūrėjų teisių apsaugos temos.	Autorių teisės mokykloje (emokykla.lt)
11.	Kino ugdymo bazė	Kino ugdymo bazė (KEUB) – tai Lietuvos kino centro nuo 2013 m. įgyvendinamas projektas, skirtas įtraukti kiną į formaliojo ir neformaliojo ugdymo programas Lietuvos mokyklose.	Kino ugdymo bazė (emokykla.lt)
12.	Saulės muzika	Čia rasite trumpus Lietuvių liaudies instrumentų pristatymus, galėsite išgirsti profesionalių muzikantų atliekamus tradicinius kūrinius ir improvizacijas. Daugiausia dėmesio tinklapyje skiriama pučiamujų instrumentų grupei.	Saulės muzika (emokykla.lt)
13.	MuMok	<p>„MuMok“ drąsių, kūrybiškų, jaunų profesionalių muzikantų komanda dalinasi savo sukauptomis žiniomis bei patirtimi. „MuMok“ žinių sklaida vyksta keliais būdais: internetinis portalas bei individualios pamokos.</p> <p>Internetinis portalas skirtas populiarinti muzikos meną, dalintis muzikos istorija, vaizdo, muzikos įrašais.</p> <p>Individualios muzikos pamokos skirtos pažinti muzikos meną išsamiau, lavinti įgūdžius, kūrybiškumą, dalyvauti koncertinėje veikloje.</p>	MuMok (emokykla.lt)
14.	Lietuvių etninė kultūra. I dalis: Gyvūnijos pasaulis etninėje kultūroje	Skaitmeninė mokymo priemonė supažindina su gyvūnų reikšme kalendoriniuose papročiuose, su papročių semantika, tautosaka, muzikinio folkloro interpretacijomis, visatos – Pasaulio medžio – modeliu. Kalendorinių švenčių papročiai iliustruojami liaudies dailininkų ir	Lietuvių etninė kultūra. I dalis: Gyvūnijos pasaulis etninėje kultūroje (emokykla.lt)

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
		dailininkų profesionalų kūrybos pavyzdžiais, mokyklų bendruomenėse sukurtais kalendorinių švenčių filmais.	
15.	Lietvių etninė kultūra. II dalis: Augalija etninėje kultūroje	Priemonė supažindina su augalijos prasme pasaulėžiūroje, papročiuose, folklore, liaudies mene ir liaudies medicinoje. Pristatomos žemės darbų tradicijos, darbo papročių sąveika su gamtos ciklais. Priemonėje analitiniai tekstai iliustruojami liaudies meno ir profesionaliųjų dailininkų kūriniais, garso (muzikos) įrašais, pateikta dainų tekstu su natomis pavyzdžių. Analizuojama ir interpretuojama augalo simbolika profesionaliajame mene ir literatūroje. Pateikta tradicinių švenčių, papročių vaizdo, garso pavyzdžių, kurie jungia įvairias tradicinės kultūros meno sritis į visumą.	Lietvių etninė kultūra. II dalis: Augalija etninėje kultūroje (emokykla.lt)
16.	Lietvių etninė kultūra. III dalis: Namai etninėje kultūroje	Priemonės tikslas – supažindinti su lietvių namų samprata, namo dalių bei vidaus daiktų prasmėmis, susijusiomis su žmogumi, šeima, jos buitimi, papročiais ir siekiais, skatinti būsimus ir esamus architektus kurti remiantis tradicija, paskatinti ne vieno kiemo duoną valgiusius grįžti į Pasaulio centrą – Gimtinę, joje gyvenantiems – gražinti aplinką, sugyventi kaimynystėje.	Lietvių etninė kultūra. III dalis: Namai etninėje kultūroje (emokykla.lt)
17.	Vedliai	Pasaulinį apdovanojimą pelnęs startuolis mokytojams ir vaikams kuria inovatyvų ir kūrybiškumą skatinantį pamokų turinį, mokytojų darbą klasėje palengvinančias bei įvairius vaikų poreikius atliepiančias skaitmenines pratybas, mentorų pagalbą. Būtina prisijungti.	Vedliai (emokykla.lt)
18.	MUZIEJUS MOKYKLA MOKSLEIVIS	Interneto svetainė www.muziejuedukacija.lt sukurta įgyvendinant projektą „Muziejus – mokykla – moksleivis. Muziejų ir bendrojo lavinimo mokyklų nacionalinis partnerystės tinklas“, finansuotą Europos socialinio fondo ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšomis. Svetainės paskirtis – teikti oficialią informaciją apie visų Lietuvos muziejų edukacines veiklas, skatinti muziejų edukatorių ir pedagogų bendradarbiavimą, teikti metodinę pagalbą mokytojams. Interneto svetainėje informacija apie visų Lietuvos muziejų edukacines programas pateikiama pagal savivaldybes, švietimo	MUZIEJUS MOKYKLA MOKSLEIVIS (emokykla.lt)

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
		teikėjus, ugdymo sritis, amžiaus grupes ir veikia kaip duomenų bazė su patogia paieškos sistema. Nuo 2019 m. svetainėje veikia virtualių edukacinių programų/pamokų skyrius. Tai LMA Švietimo sekcijos virtuali edukacinių programų / pamokų platforma, kuriamą įgyvendinant tēstinį, Lietuvos kultūros tarybos finansuojamą projektą „Atrask savo kraštą muziejuje“. Ji skirta nuotoliniam mokymuisi ir susieta su galimybe muziejinių vertybių pagalba mokiniams pagilinti bendrojo ugdymo metu įgyjamas kompetencijas	
19.	Meninis ugdymas 9–12 kl.	Skaitmeninės mokymosi priemonės meniniam ugdymui paskirtis – padėti mokiniams siekti programoje numatytojų mokymo ir mokymosi tikslų, skatinti mokymosi motyvaciją, aktyvią ir įvairią bei savarankišką mokinio mokymosi veiklą pateikiant įvairias veiklas / užduotis, skirtas integruotai taikomojo ir kūrybinio pobūdžio mokomajai veiklai: projektavimui, tyrimui, probleminiam mokymui, kūrybinių užduočių sprendimui. SMP sudaro demonstraciniai ir/ar animaciniai mokymosi objektais, skirti susipažinti su procesais, kuriuos sudėtinga paaiškinti, demonstruoti realioje aplinkoje, modeliavimo, eksperimentavimo, imitavimo mokymosi objektais, skirti mokymosi mokyti, pažinimo, iniciatyvumo ir kūrybingumo kompetencijų ugdymui, sudarant mokiniams galimybę sukurti įvairias situacijas (simuliacijas), mokomosios užduotys, klausimynai, testavimo, praktikumo mokymosi objektais, skirti savarankiškam mokymuisi bei vertinimui ir įsivertinimui, testai, skirti įsivertinimui.	Meninis ugdymas 9–12 kl. (emokykla.lt)
20.	Jurgitos muzika	Svetainėje https://jurgitosmuzika.lt/ pateikta metodinė medžiaga, įvairios skaitmeninės užduotys, naudingos nuorodos muzikos bei pradinių klasių mokytojams.	Jurgitos muzika (emokykla.lt)

Kitos naudingos nuorodos

1.	Lietuvos muzikos mokytojų	Lietuvos muzikos mokytojų asociacija pateikia aktualią informaciją muzikos mokytojams: metodinė medžiaga, natų	http://www.lmma.eu/
-----------	---------------------------	--	---

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
	asociacija	leidiniai, straipsniai, kvietimai į renginius ir seminarus, projektais.	
2.	Lietuvos Muzikos informacijos ir leidybos centras	Lietuvos Muzikos informacijos ir leidybos centras telkia, sisteminia, viešina, publikuoja ir eksportuoja Lietuvos muzikos kultūros profesionalią informaciją ir kūrybinę produkciją.	www.mic.lt
3.	Lietuvos muzikos atlikėjų informacijos centras	Lietuvos muzikos atlikėjų informacijos centras supažindina su Lietuvos muzikos atlikėjais, kaupia ir skleidžia informaciją apie Lietuvos muzikos atlikimo meną. Viešina atlikėjų biografijas, atliekamų kūrinių sąrašus, garso įrašus, spaudos atsiliepimus.	http://www.musicperformers.lt/
4.	Lietuvos autorinių teisių gynimo asociacija	Lietuvos autorinių teisių gynimo asociacija užtikrina kuo platesnį Lietuvos ir užsienio autorių kūrinių panaudojimą, užkerta kelią autorių teisių pažeidimams, finansuoja meno ir kultūros projektus, aktyviai edukuoja visuomenę autorių teisių srityje.	http://latga.lt/
5.	Lietuvos kompozitorių sąjunga	Lietuvos kompozitorių sąjunga skleidžia lietuvių autorių kūrybą, organizuoja ir pristato muzikinius renginius, festivalius. Kaupiamas muzikos archyvas, galima įsigyti lietuviškos muzikos leidinių, teikiamas konsultavimo paslaugos.	www.lks.lt
6.	Lietuvos gretutinių teisių asociacija	Vienija atlikėjus (muzikantus, aktorius) bei muzikos leidėjus ir rūpinasi jų teisių gynimu Lietuvoje. Aktyviai dalyvauja kultūriname gyvenime ir vykdo visuomenės švietimo veiklą intelektinės nuosavybės teisės srityje.	http://www.agata.lt/
7.	LRT Mediateka	Lietuvos nacionalinio radio ir televizijos laidų, koncertų, spektaklių, filmų archyvas.	https://www.lrt.lt/mediateka
8.	Lietuvos nacionalinė filharmonija	Lietuvos nacionalinė filharmonija (LNF) – didžiausia šalies koncertinė įstaiga, kuriai 1998 m. liepą suteiktas nacionalinės kultūros įstaigos statusas. Skaitmeninėje koncertų salėje galima surasti filharmonijos koncertinių programų įrašus. Pateikiamais ir edukacinės programos.	https://www.filharmonija.lt/
9.	Klaipėdos koncertų salė	Tai profesionali scenos meno koncertinė įstaiga Vakarų Lietuvoje, kasmet per sezoną pristatanti daugiau kaip 380 įvairaus žanro renginių. Skaitmeninėje salėje galima surasti jų įrašus. Mokytojai ras ir edukacines programas.	https://www.koncertusale.lt/

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
10.	Meno avilys	Organizacija „Meno avilys“ rūpinasi medijų edukacija ir kino kultūros pažinimu, organizuoja ir talpina aktualias edukacijas.	https://menoavilys.org/
11.	Mo muziejus	Mo muziejaus tinklapyje pateikiamas įvairus, smalsumą žadinantis turinys: pokalbiai, viktorinos, virtualūs turai, videopasakojimai, MO tinklalaidės, muzikinės temos ir dar daugiau.	http://www.mmcentras.lt/
12.	Projektas - muzika	Lietuvos muzikos ir teatro akademijos projektas „Elektroninis muzikos vadovėlis“. Lietuvių autorai pristato įvairias muzikines temas.	http://projektas-muzika.lmta.lt/media/
13.	Mano nata	VŠĮ „Mano nata“ svarbiausias tikslas – kultūros edukacija. Rengiami šiuolaikinės muzikos populiarinimo, kompozitoriaus ir muzikologo profesijų pristatymo renginiai, rūpinamasi lietuviško pedagoginio repertuaro plėtra.	https://manonata.lt/
14.	Pakartot	Lietuviškos muzikos archyvas, turintis didžiausią įvairiausių žanrų muzikos duomenų bazę, kurioje talpinama muzika nuo tarpukario iki pačių naujausių kūrinių.	https://www.pakartot.lt/
15.	Music Tech Teacher	Pagalba muzikos mokytojui: pamokų planai, mokomoji medžiaga ir kt.	http://www.musictechteacher.com
16.	AllMusic	„AllMusic“ yra internetinė muzikos duomenų bazė. Joje kataloguojama daugiau nei trys milijonai albumų įrašų ir 30 milijonų kūrinių, taip pat informacija apie muzikantus ir grupes.	https://www.allmusic.com/
17.	Classicalmusic	Internetinis BBC korporacijos muzikinis žurnalas, pristatantis Didžiosios Britanijos ir pasaulio muzikos naujienas.	https://www.classical-music.com/
18.	Back2school	Pristatoma meno istorija nuo seniausių laikų iki XXI amžiaus. Apžvelgiama visų rūsių meno (muzikos, dailės, skulptūros, architektūros) raida.	http://www.back2school.lt/paskait
19.	Liveabout	Tarp kitų laisvalaikio temų patraukliai pristatoma ir muzikinė informacija, geriausi įvairių žanrų atlikėjai ir jų albumai – nuo roko, džiazo ir repo iki folko, klasikos ir bliuzo.	https://www.liveabout.com/
20.	Soundtrap	Soundtrap yra muzikos kūrimo, įrašymo, bendradarbiavimo, edukacijos, dalinimosi platforma. Tai vienas iš daugelio internetinių muzikos kūrimo platformų pavyzdžių.	https://www.soundtrap.com/

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
21.	Audacity	Audacity yra muzikos įrašymo ir įrašų redagavimo programa. Vienas iš daugelio garso redagavimo programų pavyzdžių.	https://www.audacityteam.org/
22.	Spotify	Garso įrašų srautinio perdavimo ir žiniasklaidos paslaugų teikėjas.	https://www.spotify.com/
23.	YouTube	„YouTube“ yra internetinė vaizdo įrašų bendrinimo ir socialinės žiniasklaidos platforma, priklausanti „Google“. Didelis muzikos įrašų pasirinkimas.	https://www.youtube.com/
24.	Muzikos mokykla "Ugnelė"	Muzikos mokyklos "Ugnelė" / vaikų choro "Ugnelė" kanalas.	https://www.youtube.com/channel/UC_bvGFvvwoKaTnjh8VXugcW
25.	Rimgailės muzikos klasė	Muzikos mokytoja Rimgailė ruošdamasi pamokoms dažnai pastebi, kad sudėtinga rasti įdomios medžiagos lietuvių kalba. Štai taip gime idėja kurios darbo vaisiai dalinasi su visais.	https://www.youtube.com/channel/UCivqnWTZCX8f1Rp6hDbSShw
26.	Muzikutis	Muzikinio ugdymo studijos "Muzikutis" vokalinio ansamblio pamokos.	https://www.youtube.com/channel/UCgCF9TDoScdSTZAeRBwJtAg
27.	Trys avietės	Trumpos muzikos pamokėlės mažiesiems.	https://www.youtube.com/channel/UCwXkOyiQCA6czs2JFG40CTA
28.	Traditional Singing Course	Tradicinio dainavimo kursų organizacija kviečianti pažinti autentiškas dainavimo tradicijas: nuo dainavimo būdo, laisvo balso formavimo iki konkrečių stilių, ritualinių ir lyrinių dainų.	https://www.youtube.com/channel/UCY8d97HJKlqk3f81eTTXU8A
29.	Midnight Music	Video mokymai muzikos mokytojams (anglų kalba).	https://www.youtube.com/channel/UCJfDYHVG MJX7PzCTgfBRZdg
30.	Ukulaliens – Ukulele Club	Videokanalas besimokantiems groti ukulele. Virš 200 įvairių dainų ir pamokelių su akordais. Patogi mokymosi metodika: ekrane rodomas akordų sekos ir jų schemos.	youtube.com/c/UkulaliensUkuleleClub/videos
31.	Ukelelu music	Videokanalas ukulelės mėgėjams. Pateikiama virš 100 mokomujų filmukų su populiarų dainų melodijomis ir akordų schemomis.	https://www.youtube.com/c/UkeleduMusic/videos
32.	New new Channel	Naudinga informacija grojantiems išilgine fleita.	https://www.youtube.com/channel/UCyCu6dHLVmRyjj-aL6cqyww/featured

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
33.	Visual Musical Minds	Naudinga informacija grojantiems išilgine fleita.	https://www.youtube.com/channel/UCjUxQg9cHiOYqaRdtZ6pf0Q
34.	Profesor Pedro Morales Tuto Flauta	Naudinga informacija grojantiems išilgine fleita.	https://www.youtube.com/c/ProfesorPedroMorales
35	Active Music	Naudinga informacija aktyviam muzikavimui, kūno perkusijos užsiėmimams.	https://www.youtube.com/channel/UCS6m6fEte10qM05EGZmTp_mQ
36.	Kūno perkusija, skambančios lazdos, puodeliai.	Mrs Durrant yra pagrindinis muzikos specialistas, gyvenantis Jorkšyre, Anglijoje. Baigės daugybę kursų tiek Kodaly metodu, tiek Orff metodu, kurie daug informuoja apie mano mokymo metodus ir išteklius, pristatantis savo kanalą ir teikiantis naudingus edukacinius patarimus.	Mrs Durrant - rhymes with currant - YouTube
37.	Muzikinės vaikų mankštос	Ryto muzikinės mankštос vaikams.	Muzikines vaikų mankštos Diana Miliukaitė - YouTube
38.	GarageBand	Programėlė muzikos ir garso takelių kūrimui su daugybe įvairių muzikos instrumentų, garso įrašų pavyzdžių.	https://www.iklase.lt/garageband/
39.	„Zoom“ platforma	„Zoom“ platforma – nuotolinėms muzikos pamokoms organizuoti. Rekomenduojama įsidiegti (nemokamai) mokinį paskirstymą į darbo kambarius (breakout rooms), apie tai vaizdo 5:17 min. trukmės įrašas liet. kalba: Zoom darbas grupėse – Breakout rooms Kaip įjuungti Breakout room ir išdalinti grupėmis.	https://www.youtube.com/watch?v=ff3o2Lmmz6Q
40.	„Microsoft Teams“	„Microsoft Teams“ – nuotolinio mokymo(si) sistema, esanti Microsoft Office 365 platformoje ir skirta pamokų organizavimui, komunikacijai (pokalbiams, vaizdo susitikimams, repeticijoms), turinio kūrimui ir dalinimuisi informacija.	https://www.youtube.com/watch?v=4WZgIxPy494
41.	„Moodle“	„Moodle“ – (angl. Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment) – atvirojo kodožiniatinkline virtualaus mokymosi aplinka, suprojektuota padėti pedagogams organizuoti ugdymosi procesą. Vaizdo įrašas skirtas mokytojams, ketinantiems naudoti Moodle įrankį	https://www.youtube.com/watch?v=KfPPFotw51U

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
		nuotolinio mokymo metu.	
42.	„Kahoot!“	„Kahoot!“ – nemokamas internetinis įrankis, skirtas apklausoms, viktorinoms ar diskusijoms organizuoti. Dalyviai skatinami varžytis, po kiekvieno atsakymo pateikiamas asmeninis įvertinimas bei užimama vieta, o ryškios spalvos bei smagi muzika sukuria ypatingą nuotaiką.	https://www.iklase.lt/kahoot/
43.	„Youtube“	„Youtube“ medžiaga pažinimui, ugdymui– pavyzdžių bankas.	https://ytmp3.cc/
44.	„Pages“	„Pages“ – programėlė el. knygų kūrimui. Sukurkite savo muzikos pamokų metodikos knygą! Pasirinkus šabloną, sukurti el. knygą sugebės net pirmokas. Papildomos piešimo ir balso įrašymo galimybės suteiks bet kuriai knygai gyvumo ir patrauklumo.	https://www.iklase.lt/kurkite-el-knygas-su-programele-pages/
45.	„Apie sensorinės įrangos panaudojimą“	Ji sukuria jutiminę erdvę bet kuriame kabinete ar klasėje ir padeda vaikams efektyviau mokytis, atsipalauduoti ir nusiraminti. Vizualiniai, garsiniai, šviesos pojūčiai kontroliuojami vienu paspaudimu ir pritaikomi pagal pedagogo ir vaikų poreikius. Daugiau nei 200 derinamų vaizdų, garsų, edukacinių žaidimų viename sensoriniame kilnojamame įrenginyje.	https://www.penkipojuciai.lt/sensorine-iranga/
46.	Interaktyvios pamokos	Tai interaktyvių pamokų portalas, kuriame rasite jau sukurtas interaktyvias pamokas, video mokymus. Ten galite talpinti ir savo sukurtas pamokas.	www.ismaniklase.lt
47.	„Mokomujų priemonių katalogas“	Pasvalio rajono pagalbos mokiniiui specialistų karantino metu ruoštos priemonės darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Daug artikuliacijos lavinimui skirtų praktinių užduočių.	https://ppt.pasvalys.lt/wp-content/uploads/2020/06/PRIEMONI%C5%B2-KATALOGAS-1.pdf
48.	„eklasė“	„eklasė“ – tai intuityvi ir inovatyvi mokymo(si) valdymo platforma, skirta tiek mokytojams, tiek mokiniams. Paprasta skaitmenizuoti pamokas, tinka naudoti nuotoliniu būdu ir klasės darbui.	https://elklase.learnkey.lt/login

Aktyvūs muzikos klausymo(si) metodai

TheHarmonyCircle kanalas: https://www.youtube.com/channel/UCUoo7Lw_9zOP_jJdWcg8kQw

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
		<p>Aktyvūs muz. klausymo metodai: https://www.youtube.com/channel/UCxaTg6t8OCOHc4EAGmINBrQ</p> <p>Visual Musical Minds: https://www.youtube.com/channel/UCjUxQg9cHiOYqaRdtZ6pfoQ</p> <p>Maria Jose Sanchez Parra: https://www.youtube.com/channel/UC5Q0XxBPi41WtXheh6Pqybg</p> <p>Irine Smykowski: https://www.youtube.com/channel/UCdLSD1amdR653bPGD9AhDyg</p> <p>Bryan Itzkowitz: https://www.youtube.com/channel/UCRYHJJbqXOSWiRSjuW8F01w</p> <p>MusicalMusic: https://www.youtube.com/channel/UCB5eBlu1d1U6kIAItnsBdFQ</p> <p>Cristina Esteban: https://www.youtube.com/channel/UCOufgLotp_1LZ4njIWkCy9A</p> <p>TheSingingSchwartzes: https://www.youtube.com/channel/UCQusc85PiqDIARiOQP_bGhA</p> <p>Aula de Alodia: https://www.youtube.com/channel/UCPW-L9t5xGEts-laM1WI7iA</p> <p>Mr. Rhodes Music Room: https://www.youtube.com/channel/UCrzGQrdgDUGE9uNLkQzqRJQ</p> <p>Music with Ms.P: https://www.youtube.com/channel/UC_3os2HqGNmtZqh5H_Z1e3w</p> <p>Austin Reyna: https://www.youtube.com/channel/UC90F_8DF6hFcSSsgrSiMVrg</p> <p>Musikarma: https://www.youtube.com/channel/UCX-Yv4jxLwLRqBzlFAH9U4Q</p> <p>Mr. Noe: https://www.youtube.com/c/MrNo%C3%A9A9/videos</p> <p>Musicalikids Actividades Musicales: https://www.youtube.com/channel/UC3RQuLJnU8niWbsBiZywtkw</p> <p>Beatriz Martin- Luengo Guzman: https://www.youtube.com/channel/UCYNSdr6Fon3O10_7HNyYchQ/featured</p>	

8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

- Ambrazas A. at al. *Muzikos kūrinių analizės pagrindai*. Vilnius: Vaga, 1977.
- Avramecs B., Muktupavels V. *Pasaulio muzika*. Vilnius: Kronta, 2000.
- Bertulienė I. at all. *Vieversys* [vadovėliai, pratybų sąsiuviniai, mokytojo knygos, garso įrašai 1–4 klasėms]. *Vieversys* [vadovėliai, pratybų sąsiuviniai, mokytojo knygos, garso įrašai 1–4 klasėms]. [vadovėliai, pratybų sąsiuviniai, mokytojo knygos, garso įrašai 1–4 klasėms].
- Church M. *The Other Classical Musics: Fifteen Great Traditions*. 2015.
- Csziksemtmihalyi M. *Srautas: optimali išgyvenimo psichologija*. Gargždai, 2016. *Srautas: optimali išgyvenimo psichologija*. . Gargždai, 2016... . Gargždai, 2016.
- *Dainavimas be sienų*: vokalino ugdymo tradicijos ir inovacijos. Sud. R. Girdzijauskienė at all. Klaipėda: Klaipėdos universitetas, 2017.
- Dikčius A., Vyčinienė D. *Mano muzika*: vadovėlis 5 klasei. Vilnius: Alma Littera, 1999.
- Dikčius A., Vaišviliénė J., Velička E. *Mano muzika*: vadovėlis 6 klasei. Vilnius: Alma Littera, 2004.
- *Džiazo istorija*. Sud. L. Rimša. Vilnius: Kronta, 2001.
- Elliott D. *Music Matters: a New Philosophy of Music Education*. Oxford University Press, 1995.
- Fletcher P. *World Musics in Context*. Oxford university press, 2004.
- Gordon E. E. *Vaiko muzikalumo puoselėjimas*. Vilnius: Kronta, 1999.
- Girdzijauskas A. *Muzikos klausymo metodai*. Klaipėda: Klaipėdos universitetė I-kla, 2012.

- Girdzijauskienė R. *Jaunesniojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdomas muzikine veikla*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas, 2004.*Jaunesniojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdomas muzikine veikla*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas, 2004.Klaipėda: Klaipėdos universitetas, 2004.
- Girdzijauskienė R. *Vaikas, muzika, kūryba*. Vilnius: Gimtasis žodis, 2003.*Vaikas, muzika, kūryba*. Vilnius: Gimtasis žodis, 2003.
- Hercfeldas, F. *Mažoji muzikos istorija*. Vilnius: Vaga, 1974.
- Jareckaitė S. *Muzikinis ugdomas Vakarų Europoje ir Lietuvoje*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto l-kla, 2006.
- Jareckaitė S. Rimkutė-Jankuvienė S. *Šiuolaikinio muzikinio ugdomo sistemos*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto l-kla, 2010.
- Jautakytė Ž., Žebrauskaitė-Šileikienė K. *Muzika 9 klasei (Atrask)*. Kaunas: Šviesa, 2014.
- Jautakytė Ž., Žebrauskaitė-Šileikienė K. *Muzika 10: vadovėlis X klasei*. Kaunas: Šviesa, 2015.
- *Kodėl reikia mokytis muzikos*. Sud. R. Girdzijauskienė. Klaipėda: Klaipėdos universiteto l-kla, 2019.
- Malikėnienė R. *Muzikos labirintai*. [vadovėliai 5–8 klasėms su kompaktinėmis plokšteliemis (Šok)]. Kaunas: Šviesa, 2010, 2012, 2014.
- *Mokinių muzikos mokymosi pasiekimų vertinimas*. Sud. R. Girdzijauskienė, Ž. Jautakytė. Klaipėda: Klaipėdos universiteto l-kla, 2016.
- Nakas Š. *Šiuolaikinė muzika*. Vilnius: Alma Littera: 2001.
- Praxial Music Education: Reflections and Dialogues. Ed. by. David J. Elliott. Oxford University Press, 2005.
- Randel D. M. *The Harvard Dictionary of Music*. 2003.
- Reimer B. *A Philosophy of Music Education: Advancing the Vision*. Peterson education, 2012.
- Valdorfas J. *Polihimnijos paslaptys*. Vilnius: Vaga, 1977.
- *Vaiko muzikos pasaulis*: vaikų muzikinio ugdomo straipsnių rinkinys. Vilnius: Kronta, 2009.
- Valerio W. H. at all. *Muzikos žaismas*: ankstyvosios vaikystės muzikos mokymo programa. Vilnius: Kronta, 2004.
- Velička E. *Garsų ir tylos paslaptys*. Kaunas: Šviesa, 1995.
- Velička E. *Muzika – mistinis visatos modelis*. Kaunas: Šviesa, 1997.
- Velička E. *Lietuvių etninė muzika pradinio muzikinio ugdomo sistemoje*. Vilnius: LMTA, 2017.
- Velička E. XIX amžius dar čia: kad taptum muzikos istorijos dalimi, turi būti miręs baltasis vyras. *Lietuvos rytas*, 2020-08-04. Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/kultura/istorija/2020/08/04/news/xix-amzius-dar-cia-kad-taptum-muzikos-istorijos-dalimi-turi-buti-mires-baltasis-vyras-15815399/>

9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.

Rengiama